

ŠC Ptuj, Ekonomska šola

KMETIJA KOT POSLOVNA PRILOŽNOST

Interdisciplinarna področja

Podjetništvo

Kmetijstvo

Raziskovalna naloga

Avtorica: Anja Babič

Mentorica: prof. Patricija Koler, univ. dipl. ekon.

Somentorica: Petra Oblak, prof. slovenskega in angleškega jezika

Ptuj, 2018

ZAHVALA

Želela bi se zahvaliti svoji mentorici prof. Patriciji Koler, ki mi je v času pisanja moje naloge pomagala, strokovno svetovala in me spodbujala. Z mano je bila od ideje do zaključka. Hvala prof. Petri Oblak, ki je nalogo delno lektorirala. Zahvala tudi prof. Vesni Vidovič, ki je pregledala angleški povzetek.

Poloni Globočnik hvala za sodelovanje pri intervjuju. Zahvala gre tudi vsem anketiranim, ki so veliko pripomogli k moji raziskavi.

KAZALO

POVZETEK

1	UVOD.....	6
2	TEORETIČNI DEL	8
2.1	Pojasnitev pojmov	8
2.2	Dosedanje raziskave	8
2.3	Kmetijstvo v Sloveniji.....	8
2.3.1	Zgodovina kmetijstva in splošni podatki	9
2.4	Dopolnilna dejavnost.....	11
2.5	Kmetijstvo v Avstriji	12
2.6	Meddržavno sodelovanje	12
3	RAZISKOVALNI DEL	13
4	REZULTATI IN RAZPRAVA	14
4.1	Kmetije, ki gredo v podjetniško smer, imajo več možnosti za obstoj in uspešno poslovanje (H1)	14
4.2	Ljudje se v zadnjih letih zavedajo kakovosti lokalno pridelanih, domačih živil (H2)	16
4.3	Kmetije v Sloveniji imajo slabša izhodišča in možnosti za obstoj in razvoj, kot pa kmetije v sosednji Avstriji (H3)	20
4.3.1	Analiza podatkov raziskave:	22
4.3.2	Primerjava podatkov Avstrije in Slovenije	23
5	ZAKLJUČEK	26
6	VIRI IN LITERATURA	27
7	PRILOGE	30

Kazalo grafov:

Graf 1: Gospodarstvo v Sloveniji.....	9
Graf 2: Struktura gospodarstva v Avstriji	12
Graf 3: Kraj nakupa	16
Graf 4: Lokacije najpogostejših nakupov lokalno pridelanih živil	17
Graf 5: Nakupovalne navade anketiranih.....	18
Graf 6: Pomembnost kakovosti živil.....	19
Graf 7: Kvalitetnejša živila v razmerju s ceno	19
Graf 8: Anketiranci in njihovo zaupanje do slovenskih kmetij.....	20
Graf 9: Primerjava gibanja BDP	22
Graf 10: Povprečni standardni prihodek na KMG.....	23
Graf 11: Površina KZU.....	23
Graf 12: Starostna sestava gospodarjev upraviteljev	24
Graf 13: Ekološki način kmetovanja	24
Graf 14: Uporaba lastnih in skupnih traktorjev.....	24
Graf 15: Povprečna velikost KMG.....	24
Graf 16: Struktura stroškov	25

Kazalo slik:

Slika 1: Družina Vizjak.....	15
Slika 2: Polona Globočnik.....	22

Kazalo tabel:

Tabela 1: Število kmetijskih gospodarstev.....	10
Tabela 2: Starost delovnih aktivnih družinskih članov na družinski kmetiji	10
Tabela 3: Število dopolnilnih dejavnosti.....	10
Tabela 4: Izobrazba gospodarjev-upraviteljev na družinskih kmetijah.....	11

POVZETEK

Področje raziskovalne naloge je interdisciplinarno. Tema povezuje kmetijstvo s podjetništvom, pomen lokalno pridelanih živil in primerjavo nekaterih podatkov s sosednjo Avstrijo. V raziskovalni nalogi sem ugotovila, da ima družinska kmetija vsekakor veliko boljše možnosti za obstoj in razvoj, če se kmetovanja loti podjetno in mladim dovoli vnašanje novih inovativnih idej.

S pomočjo ankete in analize ponudbe na tržišču ugotavljam, da so ljudje še vedno premalo osveščeni o pomenu lokalno pridelanih, domačih živil ter se preslabo zavedajo ključnega pomena samooskrbe v državi.

Naše kmetijstvo se rado primerja s sosednjo Avstrijo s predpostavko, da država kmetovalcem zagotavlja boljše pogoje preživetja. Pravzaprav pa so kupci tisti, ki se zavedajo domače pridelave in z nakupi podpirajo obstoj in razvoj domačega kmetijstva v Avstriji.

Osnovni namen naloge je bil raziskati, ali voditi kmetijo kot uspešno podjetje in postati uspešna podjetnica, ali se kot odličnjakinja zaposliti kje drugje v gospodarstvu.

Na to temo je že kar nekaj raziskanega, vendar gre v večini za splošne statistične podatke in podatke o načinu dobrega poslovanja kmetij. Raziskovala sem s pomočjo analize statističnih podatkov, primerov dobrih praks, ankete in intervjuja. Ugotovila sem, da je kmetijstvo močno povezano z različnimi področji in da je kmetijstvo pomembna gospodarska panoga, ki je v Sloveniji premalo cenjena.

Raziskovalna naloga je pripomogla k moji karierni odločitvi, saj sem spoznala, da bo organizacija dela na naši kmetiji zame pravi izziv.

Ključne besede: kmetijstvo, podjetništvo, živila, Avstrija, poslovna priložnost

ABSTRACT

The area of research is interdisciplinary. The topic connects agriculture with entrepreneurship, the meaning of locally grown food and comparison of some data with neighbouring Austria. In the research paper, I found that family farm has much better options for existence and development if the farming set oneself commercially and allows young people to enter new innovative ideas.

With the help of a questionnaire and analysing market offer I found out that people are still not aware enough of the meaning of locally grown food, homemade food and they are not well aware about the vital importance of self-supply in the country.

Our agriculture likes to compare with Austria with assumption, that country provides farmers better survival conditions. Actually, the costumers are those who are aware about domestic production and with purchases they support the existence and development of domestic agriculture in Austria.

Basic purpose of the task was that to investigate or to run a farm as a succesful company and become succesful enterpreneur, or as an excelletnt student work somewhere in the economy.

This topic is already quite something that has been researched, but mostly these are general statistics and good practices of farm operations. I was researching with the help of analysis of statistical data, examples of good practices, surveys and interviews. I found out that agriculture is strong connected with different areas and that it is an important industry, which is not well appreciated in Slovenia.

The research paper has aid to my career decision, because I know that organisation of work on our farm will become a real challenge for me.

Key words: agriculture, enterprise, foods, Austria, business opportunity

1 UVOD

Slovenija je majhna država, v kateri najdemo hribe, doline, ravnino, jezera, morje, gozdove, polja, vinograde, sadovnjake, pašnike in kmetije. Velikokrat se vprašamo, kaj sploh početi v življenju. Bomo uspešni? Bomo imeli srečo? Sama poznam odgovor na ta vprašanja. Znanje, izkušnje in nenehno raziskovanje so ključ do uspešne poslovne ideje. Zavedanje, kako uspešen si lahko v naši državi, je moč za ustvarjanje. Kakovost, ki jo najdemo na naših tleh, sega v zgodovino naših korenin. Pa vendarle imamo ljudje v Sloveniji določena prepričanja, ki se prenašajo iz ust do ust. Ta dejstva so pritegnila mojo pozornost, zato sem se odločila, da bom raziskovala temo podjetništva in kmetijstva. Prav posebej me je zanimalo, ali lahko naša domača kmetija postane uspešno podjetje.

Sem Anja Babič, dijakinja programa ekonomski tehnik. Za raziskovalno nalogo sem dobila idejo iz lastne težave. Živim namreč na kmetiji, kjer se mama in oče ukvarjata z dopolnilno dejavnostjo. Tako sta pridobila dodatni zaslužek. Sama morata trdo delati, da omogočata družini preživetje. Oče si želi, da bi se ta dejavnost, ki jo je sam začel, tudi nadaljevala. Sama pomagam že od majhnih nog, od 16 leta pa tudi delam na tržnicah in sejmi, kjer se predstavljamo in prodajamo svoje izdelke. Ker pa sem podjetna, želim naše delo olajšati in izboljšati.

Kmetija Babič je majhna kmetija z dopolnilno dejavnostjo – predelava mesa. Smo družinsko podjetje. Kmetija ima sedež v Župečji vasi, v vasi na Dravskem polju. Na kmetiji se ukvarjamo s pridelavo žita, vzrejo prašičev in predelavo mesa. Ustanovitelj kmetije je moj oče – Zvonko Babič, ki se je leta 2002 začel ukvarjati s proizvodnjo mesa. Gospodarske razmere so ga takrat namreč prisilile, da je poiskal priložnost za stabilni dohodek. Razvoj te ideje kot registrirana dopolnilna dejavnost na družinski kmetiji predstavlja dodaten vir zaslužka, zaposlitev obeh staršev in boljši izkoristek primarnega dela na kmetiji. Naši izdelki so 100% domače proizvodnje. Kakovost in vztrajnost pri delu dokazujejo vsa državna in mednarodna priznanja, pohvale strank in zanimanje potrošnikov. Vse recepte je izdelal oče sam. Izdelke prodajamo na tržnicah po različnih koncih Slovenije.

Z raziskovalno nalogo sem želela ugotoviti ali kot odlična dijakinja prevzamem kmetijo in jo preoblikujem v uspešno podjetje, ali pa v prihodnosti poiščem službo kje drugje v gospodarstvu.

V praksi je kar nekaj kmetij v Sloveniji, ki so zaradi mlajših generacij zelo uspešne. Z znanjem in izkušnjami, ki sem jih pridobila tekom izobraževanja, z delom na kmetiji, tržnicah ter s spoznavanjem strank in konkurence, sem si pridobila informacije, ki so me pripeljale do mnogih spoznanj in novih idej. Menim, da je to zelo aktualna tema, saj veliko kmetij propada. In če je to problematika iz domačega okolja, se torej tiče celotnega slovenskega gospodarstva.

Moj namen je raziskati, kaj storiti, da bo kmetija uspešna, ozaveščanje ljudi o pomenu domačih živil ter ugotoviti, zakaj veliko ljudi meni, da kmetje v Avstriji živijo dobro, njihove kmetije pa jim omogočajo večje zaslužke .

V zadnjih dveh letih se pogosto sprašujem o možnosti preživetja majhnih kmetij. Pri tem izhajam iz lastne izkušnje, saj si resnično želim izvedeti, kaj bi bilo smiselno početi v življenju oz. v kateri smeri izobraževanja nadaljevati. Zastavila sem si naslednje raziskovalno vprašanje:

Ali mi domača kmetija ponuja priložnost za vodenje uspešnega podjetja?

Ob tem sem si zastavila naslednje hipoteze:

1. Kmetije, ki gredo v podjetniško smer, imajo več možnosti za obstoj in uspešno poslovanje.

2. Ljudje se v zadnjih letih zavedajo kakovosti lokalno pridelanih, domačih živil.
3. Kmetije v Sloveniji imajo slabša izhodišča in možnosti za obstoj in razvoj, kot pa kmetije v sosednji Avstriji.

Do zelenih odgovorov bom prišla najprej z raziskavo temeljnih pojmov za razumevanje nadaljne naloge, predstavila bom dosedanje raziskave na temo podjetništva in kmetijstva, statistične podatke o kmetijstvu v Sloveniji, dopolnilni dejavnosti ter nekaj osnovnih podatkov o avstrijskem kmetijstvu. Zbrane podatke bom predstavila z analizo statističnih podatkov, primera dobre prakse, anketo in intervjujem. Povzela bom vse ugotovitve in predstavila, kako biti uspešen kmet.

2 TEORETIČNI DEL

V teoretičnem delu bom na najkrajši možni način predstavila in razložila osnovne pojme, ki se mi zdijo pomembni za razumevanje naloge. Predstavila bom nekaj osnovnih podatkov in omenila dosedanje raziskave na temo podjetništva in kmetijstva.

2.1 Pojasnitev pojmov

Da bo raziskovalna naloga lažje berljiva, bom predstavila osnovne pojme iz glavnega naslova: «*Kmetija kot poslovna priložnost*». Pri tem sem si pomagala s spletnimi stranmi in knjigami.

Kmetijsko gospodarstvo - (to je skupen izraz za kmetijska podjetja in družinske kmetije) je organizacijsko in poslovno zaokrožena celota kmetijskih zemljišč, gozdov, zgradb, opreme in delovne sile, ki se ukvarja s kmetijsko pridelavo in je enotno vodena. („kmetija.pdf“, b. d.)

Lokálen - nanašajoč se na kraj - kakovostna živila kmetij iz bližine. („Slovar slovenskega knjižnega jezika - izid poizvedbe.“, b. d.-a)

Domáč – nanašajoč se na dom (domač pridelek; domača hrana, klobasa; domače vino). („Slovar slovenskega knjižnega jezika - izid poizvedbe.“, b. d.-b)

Živílo - vsaka od vrst stvari, ki se uporablja za prehrano, rastlinsko in živalsko. („Slovar slovenskega knjižnega jezika - izid poizvedbe.“, b. d.-c)

2.2 Dosedanje raziskave

Kmetijstvo je zelo pomembna gospodarska dejavnost za državo, zato je na to temo že kar nekaj raziskav. Ker pa so popisi kmetijstva na vsakih 10 let (zadnji je bil 8 let nazaj), je nastalo že kar nekaj sprememb, zato sem morala prebrati tudi ostalo pomembno vsebino.

Veliko podatkov o kmetijstvu je na voljo na spletni strani Statističnega urada Republike Slovenije.

V brošuri »*S kmetije na vas, primeri uspešnega trženja*« sem zasledila raziskavo osredotočeno na pomoč kmetijam, da bi lahko bile bolj uspešne (učinkovite poti do kupcev, izzivi prihodnosti, pomen jezika in družbenih omrežij). Izdana je bila pred tremi leti.

V zloženki »*Inovativni mladi kmet 2016*« najdemo nagovore predsednikov in vzpodbudne misli. Vsebina se osredotoča na mlade, inovativne kmete in kmetice, ki so s svojimi idejami uspeli. To je na primer spletna prodaja, širitev kmetije, dodatne dopolnilne dejavnosti, povečanje števila izdelkov ali inovativni izdelki.

2.3 Kmetijstvo v Sloveniji

Slovenija se uvršča med manjše evropske države. Le 20% države je zelo primerno za kmetijstvo, zato velik razvoj v tej smeri ni dovoljen. Večina je zmerno celinskega podnebja. Glede na naravnogeografske značilnosti sodi Slovenija med raznolike in pestre evropske države. Prav zaradi te je tudi več različnih panog v kmetijstvu. Kmetijstvo je primarna gospodarska dejavnost, se pravi, da izkorišča rastlinske in živalske vire in ima poseben pomen v gospodarstvu. Vedno bolj se zavedamo, kako pomembna je kakovostna hrana za naša življenja. Največje kmetije najdemo v podravski regiji, ker so tukaj pogoji za kmetovanje najugodnejši. Najmanj jih je na Koroškem in Zasavskem, saj so tam pogoji za proizvodnjo manj ugodni. V Sloveniji se kmetije ukvarjajo z gozdarstvom, poljedelstvom (njive, trajnostni nasadi – oljke, sadje, trta in travniki) in živinorejo (govedoreja, prašičereja, perutninarstvo, ovčereja, čebelarstvo). Kmetijstvo pa je razvilo veliko vrst dopolnilnih dejavnosti, ki dajejo kmetijam nov vir zaslužka in motivacijo za delo.

Vrste kmetijstva so:

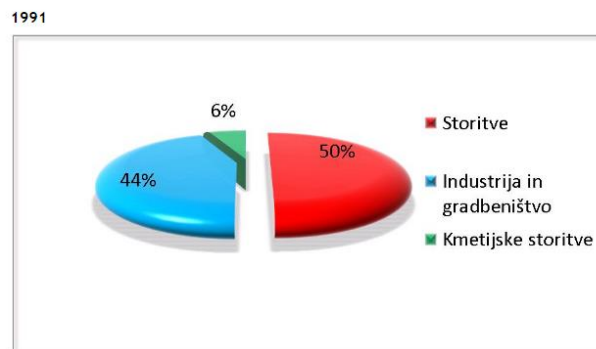
- Ekstenzivno kmetijstvo: vloženo delo in dobiček majhen,
- intenzivno kmetijstvo: vloženo delo in dobiček velik,
- specializirano kmetijstvo: kmetijstvo usmerjeno le v določene pridelke,
- samooskrbno kmetijstvo: kmetje pridelujejo hrano le za sebe oz. svojo družino,
- tžno kmetijstvo: kmetje pridelujejo hrano za podjetja na tržišču.

(„Kmetijstvo“, 2017)

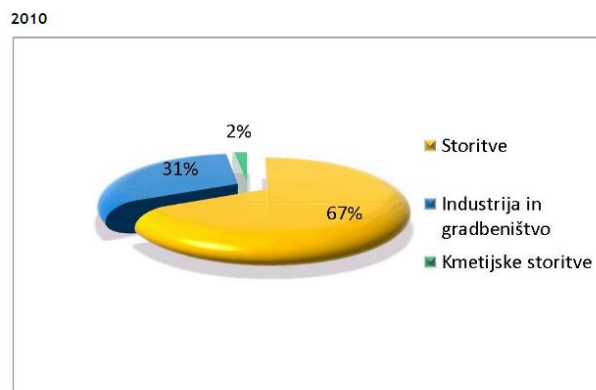
(„kmetija.pdf“, b. d.)

Delež kmetijstva v slovenskem gospodarstvu

Spremembe v gospodarski strukturi, primerjava 1991-2010, v %

Vir: SURS

Vir: SURS

Graf 1: Gospodarstvo v Sloveniji

(„Gospodarska tranzicija v Sloveniji (1990-2004)“, b. d.)

Iz grafa razberemo, da se je delež vseh gospodarskih panog v letu 2010 močno spremenil. Kmetijstvo se je zmanjšalo za 4%, prav tako se je zmanjšala industrija in gradbeništvo, povečale pa so se storitve.

2.3.1 Zgodovina kmetijstva in splošni podatki

Popisi kmetijstva se opravljajo na 10 let. Zadnji popis je bil opravljen leta 2010. Z njimi pridobimo pomembne podatke o kmetijskih gospodarstvih v državi. Na našem ozemlju so potekali prvi popisi v času M. Terezije (18. stoletje). Najstarejši ohranjeni podatki so iz 20. stoletja. Pozneje so podatke o kmetijstvu zbirali skupaj s popisi prebivalstva. Podatki o

slovenski kmetijski zgodovini pa niso primerljivi z novejšimi, saj so bile na ozemlju Slovenije obsežne politične in ekonomske spremembe.

(„kmetija.pdf“, b. d.)

Tabela 1: Število kmetijskih gospodarstev

Kmetijska gospodarstva po: MERITVE, KOHEZIJSKA REGIJA , LETO			
	SLOVENIJA		
	2000	2010	2016
Število kmetijskih gospodarstev	86467	74646	69902

(„Tabela“, b. d.-a)

(„Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo“, b. d.)

Leta 2000 je bilo v Sloveniji 86467 kmetijskih gospodarstev, 10 let kasneje pa 74616. Tako vidimo, da se je število zmanjšalo za kar 11821. V letu 2016 ponovno vidimo, da se število kmetijskih gospodarstev vztrajno znižuje, velikost posameznih kmetij pa narašča.

Leta 2000 je bilo kmetijsko gospodarstvo povprečno veliko 5,6 ha, 2010. leta pa 6,4 ha. V letu 2016 je kmetijsko gospodarstvo v povprečju obsegalo 6,9 ha.

Tabela 2: Starost delovnih aktivnih družinskih članov na družinski kmetiji

Družinska delovna sila po: KOHEZIJSKA REGIJA, DELOVNO AKTIVNI DRUŽINSKI ČLANI NA DRUŽINSKI KMETIJI, SPOL, LETO , MERITVE								
			2000		2010		2016	
			Število oseb	Povprečna starost	Število oseb	Povprečna starost	Število oseb	Povprečna starost
SLOVENIJA	Gospodar - upravitelj	Moški	63013	55	54125	56	55575	56
		Ženske	23323	60	20300	60	14096	59
	Drugi družinski člani	Moški	-	-	56784	38	53511	42
		Ženske	-	-	74036	46	69988	49

(„Tabela“, b. d.-b)

Iz tabele je razvidno, da se povprečna starost gospodarjev upraviteljev pravzaprav sploh ne spreminja in ostaja pri starosti 57,5 let (pri tem sem upoštevala povprečje obeh spolov). Povprečna starost drugih družinskih članov se povečuje.

Tabela 3: Število dopolnilnih dejavnosti

Dopolnilne dejavnosti na družinskih kmetijah po: DOPOLNILNA DEJAVNOST, KOHEZIJSKA REGIJA, MERITVE , LETO				
			Število družinski kmetij	
			2000	2010
Dopolnilne dejavnosti - SKUPAJ	SLOVENIJA		3987	12517

(„Tabela“, b. d.-c)

Iz tabele razberemo, da se je število dopolnilnih dejavnosti (pridobitna dejavnost na družinskih kmetijah) iz leta 2000 na 2010 močno povečalo. Čeprav se je število dopolnilnih dejavnosti na kmetijah povečalo, je to glede na število kmetijskih gospodarstev, še vedno zelo majhen delež. To je približno 17 kmetij z dopolnilno dejavnostjo na 100 kmetijskih gospodarstev.

Tabela 4: Izobrazba gospodarjev-upraviteljev na družinskih kmetijah

Polnovredne delovne moči (PDM) gospodarjev-upraviteljev na družinskih kmetijah po: KOHEZIJSKA REGIJA, KMETIJSKA IZOBRAZBA, MERITVE , LETO			
		Število oseb	
		2000	2010
SLOVENIJA	Samo praktične izkušnje	72440	47970
	Tečajji iz kmetijstva	7045	19896
	Nižja poklicna, srednja poklicna izobrazba	2752	3405
	Srednja strokovna izobrazba	1588	2135
	Višješolska, visokošolska izobrazba	642	1019

(„Tabela“, b. d.-d)

Iz tabele lahko razberemo, da se stopnja kmetijske izobrazbe veča. Vidimo, da je velik upad pri številu kmetov, ki imajo samo praktične izkušnje. To je zelo spodbuden podatek, saj so tako kmetje bolj razgledani, lažje poprimejo za razna opravila, vedo kako se vesti do okolja prijazno in tako skrbeti za boljšo in lepšo prihodnost vseh.

2.4 Dopolnilna dejavnost

Zakonsko osnovo za dopolnilne dejavnosti daje Zakon o kmetijstvu Ur. l. RS 45/08 v 99. členu, ki določa pogoje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji v 100. členu, ki določa kdo je lahko nosilec dopolnilne dejavnosti in v 101. členu, ki določa kako je z dovoljenjem za opravljanjem dopolnilne dejavnosti. Vrste dejavnosti, ki se lahko opravljajo kot dopolnilne dejavnosti na kmetiji, njihove značilnosti, obseg in pogoje je podrobneje predpisala vlada v Uredbi vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (Ur. List RS št. 61/05).

(„Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije > Dopolnilne dejavnosti“, b. d.)

Dopolnilna dejavnost torej nudi dodaten vir zaslužka, spodbuja inovativnost in razvoj, kmet tako izkoristi svoje znanja in spretnosti. Ta pa prinese veliko organiziranosti, saj nastane več dela. V tem je skrita podoba podjetja. Na nek način je to pomoč kmetijam za boljše življenje. Statistični podatki prikazujejo, da se je število dopolnilnih dejavnosti močno povečalo.

Vrste dopolnilnih dejavnosti:

1. Predelava, obdelava in dodelava kmetijskih pridelkov in gozdnih sortimentov,
2. prodaja pridelkov in izdelkov s kmetij,
3. turizem na kmetiji: gostinska in negostinska dejavnost,
4. dejavnost povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji (npr. oglarstvo, tradicionalno krovstvo s slamo, skodlami in skriljem, peka v kmečki krušni peči, etnološke zbirke in etnološka dejavnost),

5. pridobivanje in prodaja energije iz obnovljivih virov,
6. storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo ter opremo, orodji in živalmi ter oddaja le-teh v najem (ne velja za storitve strojnih krožkov),
7. izobraževanje na kmetijah, povezano s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo na kmetiji,
8. zbiranje in kompostiranje organskih snovi,
9. ribogojstvo in predelava sladkovodnih rib,
10. aranžiranje ter izdelava vencev, šopkov ipd. iz lastnega cvetja in drugih okrasnih rastlin.

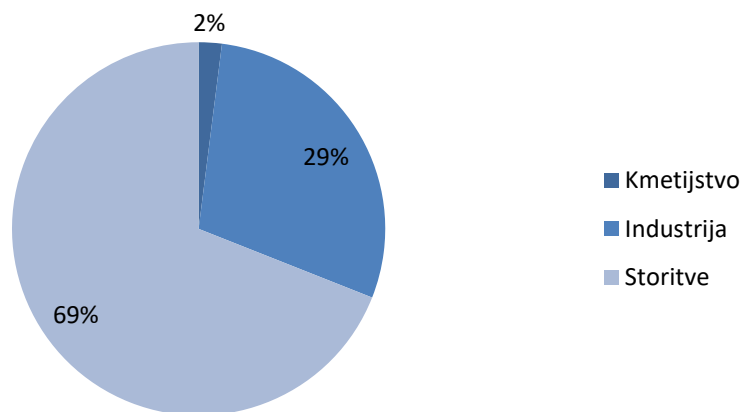
(„Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije > Dopolnilne dejavnosti“, b. d.)

2.5 Kmetijstvo v Avstriji

Kmetijstvo v Avstriji predstavljajo poljedelstvo in živinoreja, proizvodnja semen in krmil, zaščita rastlin in kmetijski stroji. Izvoz obsega 2/3 naštetega. Leta 2015 je bilo v Avstriji 33% kmetijskih površin z najvišjim deležem ekološke pridelave (več kot 20%). Avstrijsko kmetijstvo je zelo raznoliko majhne kmetije v državi pa spodbujajo inovativnost.

(Austria, b. d.-c)

Delež v gospodarstvu

Graf 2: Struktura gospodarstva v Avstriji

(„Gospodarske panoge Avstrije“, 2017)

Kmetijstvo v Avstriji predstavlja le 2% celotnega gospodarstva. Največji delež je storitev.

2.6 Meddržavno sodelovanje

Gospodarsko sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo je zelo dobro. Gre za bližnji trg, ki nudi številne priložnosti v različnih gospodarskih panogah. Avstrijsko gospodarstvo je stabilno in konkurenčno. Gospodarska kriza Avstrije ni tako prizadela kot nekatere ostale države v evropskem območju. Avstrijski trg je zahteven, zato moramo ob vstopu biti dobro pripravljeni in upoštevati njihove standarde in poslovne običaje.

(„Predstavitev gospodarstva Avstrije“, 2018)

3 RAZISKOVALNI DEL

Za oblikovanje besedila raziskovalne naloge sem uporabljala računalnik, kalkulator, program Word in Excel. Statistične podatke sem pridobila na spletni strani Statistični podatki RS. Pri citiranju citiranje virov sem si pomagala s programom Zotero. Literaturo sem našla na internetu, v knjižnici, uporabila sem tudi spletno literaturo (zloženke) KGZS.

Na temo uspešnih kmetij obstaja nekaj literature, zato mi je bil izziv, da poiščem lastne primere, ki jih bolj podrobno poznam. Aktivno sem tudi raziskovala in analizirala aktualno ponudbo lokalnih živil na trgu. Ponudbo sem spremljala tudi v različnih katalogih, poiskala pa sem tudi, katere programe na temo lokalne hrane imajo v posameznih trgovinah (Jager, Mercator, Interspar, Hofer in Tuš). Sama srečujem veliko primerov dobrih praks, saj obiskujem razne sejme. Nazadnje sem bila na Kmetijsko živilskem sejmu v Kopru, kjer sem dobro spremljala in pregledala ponudbo posameznih kmetij. Predstavljalo se jih je preko 100. O zdravi hrani je najti ogromno člankov, ni pa toliko poudarka na lokalnih in domačih živilih. Te podatke sem zasledila le na spletnih straneh posameznih trgovin, kjer imajo svoje programe slovenskih izdelkov. Pri primerjavi slovenskih razmer z avstrijskimi pa sem imela nekaj težav, saj sem morala literaturo tudi prevajati, saj na to temo v slovenščini ni kaj veliko podatkov.

Ko sem poiskala, kaj natančno želim raziskati, sem se odločila, katere metode bom izbrala. Izbrala sem metodo analiziranja in statistično metodo, anketiranja in intervjuja. Uporabila sem metode, ki se kar pogosto uporabljajo za zbiranje podatkov.

Pri metodi analiziranja podatkov in statistični metodi sem uporabila veliko različnih virov in informacij. Statistična metoda temelji na veliki količini podatkov, preko katerih ugotovljamo določeno stanje. Po podatkih nato predvidevamo, kaj se bo zgodilo v prihodnosti. Analizirala sem veliko dobrih praks in jih povezala s statističnimi podatki. Tako sem dobila končno informacijo, da so kmetije lahko resnično uspešna podjetja.

Pri anketiranju sem si najprej zastavila raziskovalni načrt. Anketiranje je klasična metoda, pri kateri povprašamo naključno ali načrtno izbrano populacijo. Pri anketah sem dobila primarne informacije. Tako sem najbolj smiselno poskušala oblikovati vprašanja, da sem dobila koristne informacije.

Pri metodi intervjuja pa sem najprej načrtovala vprašanja, ki sem ji potem zastavila. Metoda intervjuja je metoda spraševanja. Izbrala sem aktivno predstavnico Slovenske podeželske mladine, ki študira na Dunaju.

4 REZULTATI IN RAZPRAVA

V nadaljevanju naloge sledi prikaz rezultatov analiziranja statističnih podatkov, spremljanja in opazovanja primerov dobre prakse, analiza spletne ankete ter intervjuja.

4.1 Kmetije, ki gredo v podjetniško smer, imajo več možnosti za obstoj in uspešno poslovanje (H1)

Hipotezo št. 1 sem dokazovala s primeri dobre prakse, ki jih je v Sloveniji kar nekaj. Analizirala sem statistične podatke in podatke popisa kmetijstva.

Vsako leto je manj kmetij. Leta 2010 je bilo v Sloveniji okrog 74.600 kmetij, lani le še 72.600. Razlog za zmanjšano število je predvsem v opustitvi dejavnosti pri manjših kmetijah, pojasnjuje Papež. "Preprosto ne spleča se," dodaja in tako kmetje tam, kjer je bila prej obdelovalna površina, zdaj sadijo drevje.

(„V Sloveniji je vedno manj kmetij. Kako bogat je slovenski kmet?“, 2014)

Število kmetij v Sloveniji resnično zelo pada, a četudi je majhna kmetija, obstaja možnost, da boš uspešen. Imeti je treba le dobro idejo. Sama gledam iz vidika domačega primera, kako sta starša iz majhne kmetije naredila pravo malo podjetje. Tako se z zgoraj omenjenim komentarjem gospoda Papeža ne strinjam. Če ima kmet voljo do dela, tako kot je omenjeno v naslednjem primeru (prispevek 24 ur), menim da ima možnosti za obstoj. Res pa je, da je treba vložiti kar nekaj dela in volje, da prideš do rezultatov. Tukaj ne morem mimo dopolnilnih dejavnosti, ki omogočajo malim kmetijam, da se lahko preživljajo, ne da bi hodili zraven še v službo, tako kot je to navada pri malih kmetijah v Sloveniji. Je pa res, da majhne kmetije, ki se ne poslužujejo napredka in ne iščejo dodatnih rešitev, preprosto obupajo. Majhne kmetije ravno zato v Sloveniji najbolj propadajo. Tudi naša kmetija bi propadla, če se ne bi odločili za dopolnilno dejavnost, saj je prašičereja močno upadla. Edinstvenost je tisti element, ki omogoča boljšo prodajo.

1. Primer: Iz domačega okolja.

Imeli so tipično, majhno slovensko kmetijo, z nekaj glav govedi in kokoši. Ker se s tem niso mogli preživljati, je gospod začel hoditi v službo. Nato pa se je gospodarica začela ukvarjati s pridelavo zelenjave in jajc. Te izdelke še sedaj prodaja po bližnjih tržnicah. Tako lahko oba preživljata družino in čeprav je eden zaposlen, so uspešni in kmetije niso opustili.

2. Primer: Iz nič do intenzivnega kmetijstva.

(„24ur.com - Katere so velike uspešne kmetije v Sloveniji?“, 2018)

V prispevku so zbrani 3 primeri dobre prakse, vendar gre tokrat za velike kmetije. Skupno jim je, da so s trdim delom, znanjem in predanostjo dobili kvalitetne izdelke. Te lahko uspešno tržimo tudi izven meja, ker te potrošniki sprejmejo in so za kvaliteto pripravljeni plačati več. Tukaj tržimo se opazi, da ljudje v tujini veliko bolj cenijo kakovost in imajo spoštovanje do pridelovalcev hrane.

3. Primer: Z vztrajnostjo in idejami do inovativnega kmeta.

Navdih za prevzem domače kmetije pa mi je bil znanec, ki sem ga spoznala na Agra sejmu v Gornji Radgoni. To je Matic Vizjak, ki ima prav tako družinsko kmetijo.

Še vedno se spomnim trenutka ko je ves raztresen vstopil v halo, kjer sem delala pri KGZS in spraševal kam lahko postavi svoje izdelke. O njegovem prihodu nismo v KGZS vedeli prav

nič, a mu je ta ustregla in mu pomagala. Kar hitro je kolektiv ugotovil, da bo fant zelo uspešen. Tako se je konec dneva tudi izkazalo, ko je prostor zapustil s skoraj praznimi zabojčki svojih izdelkov. Na kmetiji se ukvarjajo s pridelavo čilijev, izdelkov iz čilija ter z medom. Ko sem spoznala njihovo ponudbo, sem osupnila, saj ima vsak izdelek svojo zgodbo. Tako mi je tudi sam svetoval, kaj narediti za uspešno trženje. Njegovi izdelki so moderni oz. drzni (čokoladni med, kremni med s čilijem, Chilli wine, razne omake,...). Med pripovedovanjem svoje zgodbe mi je zaupal, da je tudi sam moral prepričati starše, da so mu pustili delati po svoji volji. Tukaj imam dokaz, da na mladih svet stoji. In tako je Vizjaku je uspelo, saj je inovativni mladi kmet v letu 2017. Postal je uspešen podjetnik. In naenkrat so se mu odprle vse poti. Nedavno je imel predstavitev Chilli vina v Amsterdamu pred 500 glavo množico, kjer je zapisal: »Torej, dobil sem priložnost glede na to, da smo na seminarju marketinga, da se naša spletna stran: www.chilli-wine.com javno predebatira. Nato sem bil povabljen na oder in nardil najslabšo predstavitev v najbolj polomljeni angleščini ever! Sam pri sebi sem si reko: "No Alex mislim, da sem do pike upošteval tvoj nasvet, saj sem bil prepričan, da večje sramote si pač nism mogel nardit ..." Ker pač v Ang. nism spravlil skp nič užitnega mi je dovolil, da jo nardim kar v Slo. pa bo sklepal po predani energiji al sem nardil ok al ne ...Potem pa se je v 7:30 minuti posnetka zgodu šook! Kljub temu, d ljudje iz ostalih 22-ih držav niso razumeli in imeli nobenga pojma o čem pri bogu milem govorim, sem na koncu prejel salve aplavza! Ter najboljšo možno reklamo v svetovnem merilu! Naslednji dan so vsi, ki so stopli do mene dejali: "Oww, you are that chilli guuuy!!"«.

(Vizjak, 2018)

Slika 1: Družina Vizjak.

(„Kmetija Vizjak - Objave“, 2017)

Še več primerov inovativnih mladih kmetov najdemo v zborniku »*Inovativni mladi kmet, kmetica 2016*«

Tudi občina Kidričevo, v kateri živim, se je začela zavedati, kako pomembni so lokalni pridelovalci hrane. Zaveda se pomena samooskrbe v državi. Tako bom v bodoče skušala navezala stik in pomagala spodbujati pridelovalce k delu in ne k opuščanju kmetijstva, saj je to zelo pomembna panoga.

(„JAVNI POZIV lokalnim pridelovalcem in predelovalcem kmetijskih pridelkov/izdelkov za sodelovanje v projektu ‚JEM DRUGAČE, JEM DOMAČE!‘ | Občina Kidričevo | MojaObcina.si“, 2018)

TOTI LAS (lokalna agencijska skupnost) deluje na projektu „Jem drugače, jem domače!“. Menim, da je to letošnji pomembnejši projekt na področju osveščanja pomembnosti lokalne hrane.

(„Toti LAS“, 2018)

Primeri dobre prakse so me prepričali, da imajo podjetniško usmerjene kmetije dejansko več možnosti za obstoj in uspešno poslovanje. Pri tem pa je vsekakor pomembno, da se aktivno vključujejo mladi s svojimi inovativnimi pristopi, znanjem in izobrazbo.

Prvo hipotezo sem potrdila.

4.2 Ljudje se v zadnjih letih zavedajo kakovosti lokalno pridelanih, domačih živil (H2)

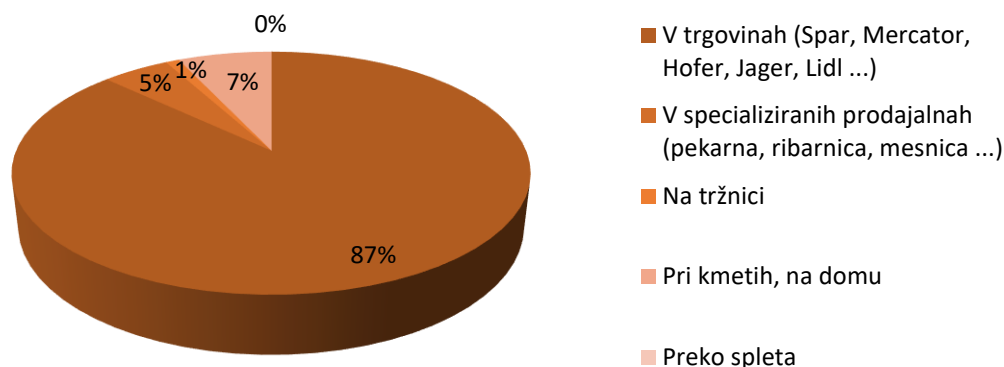
Drugo hipotezo sem dokazovala s spletno anketo in z raziskavo obstoječe ponudbe na trgu.

Za spletno anketo sem uporabila štiri tipe vprašanj. Pri vprašanjih zaprtega tipa so anketiranci izbrali odgovor, ki jim je najbolj ustrežal. Pri vprašanju z več možnimi odgovori so lahko anketiranci odgovorili z več odgovori. V anketi sem uporabila tudi ocenjevalno lestvico, kjer so anketiranci odgovorili s svojo oceno. Pri vprašanju odprtega tipa so anketiranci odgovarjali na vprašanje s svojimi besedami, eno vprašanje pa je bilo izbirno.

Spletno anketo je izpolnilo 200 udeležencev. Populacija je bila zelo raznolika, tako starostno, geografsko in izobraževalno, kar je vidno tudi z naslednjimi grafi.

Moja ciljna skupina so bili ljudje, ki že kupujejo izdelke s svojim denarjem (štipendija, plača). V anketi je sodelovalo 29% moških in 71% žensk. Povprečna starost anketiranca je 32 let (od 16 do 64 let). Sklepam, da so navade in miselnost glede lokalnih, domačih pridelanih živil odvisne tudi od starosti. Starejši so navajeni na tradicionalnost – pristen okus, mladi pa v večini radi preizkušajo nove stvari. Dodajam še primer iz prakse, tržnico na Pogačarjevem trgu v Ljubljani. Zanj bi lahko trdim, da lahko srečamo vse generacije, vendar kupujejo več ali manj družine in starejši, ki so bili tudi moja ciljna skupina pri tej anketi. Glede na to, da je anketa bila spletna, je zajela anketirance iz celotne države. 50% anketiranih ima višjo ali visoko izobrazbo (diploma, magisterij, doktorat).

Kje najpogosteje kupujete živila?

Graf 3: Kraj nakupa

Iz grafa je jasno razvidno, da največ (87%) anketiranih kupuje v trgovinah. Zanimiv podatek je, da v sodobnem svetu ogromno nakupujemo preko spleta, vendar živila sploh ne sodijo med te nakupe. Presenetilo me je dejstvo, da na tržnici (1%) ne nakupuje veliko ljudi, saj sama delam v Ljubljani na tržnici, ogromno strank. Številne regije v Sloveniji se seveda pri tem razlikujejo. Odvisno je tudi od same pokrajine in z deležem kmetijstva v posameznem področju. Pri kmetih pa kupuje 7% anketirancev. Iz tega lahko razberem, da se ljudje najbolj poslužujejo trgovin, kjer imajo dostopnih več različnih vrst blaga, in tako zapravijo manj časa za nakupe v specializiranih trgovinah (tam nakupuje le 5% anketiranih). Tako sklepam, da bi

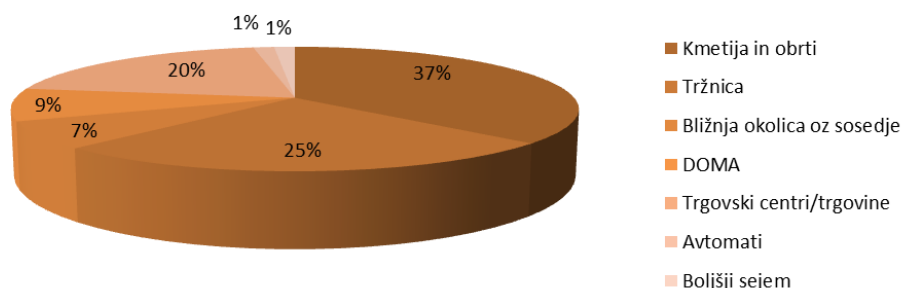

izdelke lažje prodali v trgovinah, kot pa na tržnici in na domu. Tako lahko tudi lažje predlagam kmetijam, kje prodajati.

Na Statističnem uradu RS sem ravno tako zasledila podatke, kam največ prodajajo kmetijska gospodarstva v Sloveniji. Izkazalo se je, da od 74646 (vseh) kmetijskih gospodarstev prodaja neposredno potrošnikom le 7600. Preko posrednika pa jih prodaja kar 22620. Prav tako imajo tile veliko več kmetijskih zemljišč v uporabi in več glav živine. Tako vidimo povezavo, da slovenske kmetije prodajajo posredno – v trgovine (zato najdemo slovensko poreklo živil).

(„Tabela“, b. d.-e)

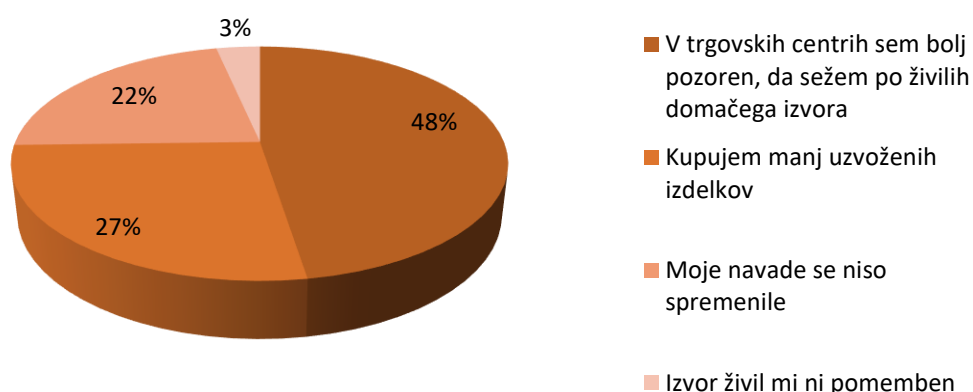
Kje najpogosteje kupujete lokalno pridelana živila?

Graf 4: Lokacije najpogostejših nakupov lokalno pridelanih živil

Največ nakupov opravljajo anketiranci na kmetijah (37% nakupov), veliko nakupujejo tudi na tržnici (25% nakupov), kar nekaj pa jih nakupuje v trgovskih centrih (20% nakupov). Sledijo še nakupi na domu, v bližnji okolici, preko avtomatov in na sejmi. Tako sem ugotovila, da se kmetijam splača prodajati tudi na domu. Poskrbeti je potrebno le za zadostno promocijo in kvaliteto živil. Največ anketirancev nakupuje zelenjavo (22% nakupov), sadje (20% nakupov), meso (20% nakupov), mleko in mlečne izdelke (17% nakupov), sledijo pa še jajca, kruh, med, olja, moka, pecivo in testenine.

Kako so se v zadnjem letu spremenile vaše nakupovalne navade?

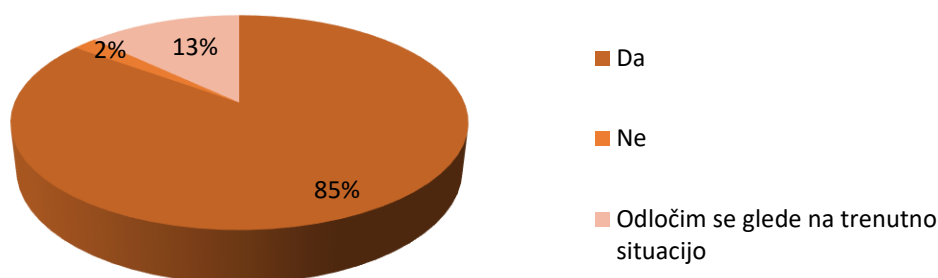

Graf 5: Nakupovalne navade anketiranih

Iz grafa razberemo, da so se nakupovalne navade anketirancev v zadnjem letu spremenile, saj so v trgovskih centrih bolj pozorni in segajo po živilih domačega izvora (47% odgovorov). Tak odstotek odgovorov sem tudi pričakovala, glede na to, da v vseh večjih trgovinah opazimo posebne oznake na živilih in police, kjer so označeni domači izdelki, slovensko poreklo, etikete, na katerih so podatki o bolj zdravih živilih in podobno. Vedno večji poudarek je na zdravih in kakovostnih živilih. To je razvidno iz podatka, da anketirani nakupujejo manj uvoženih izdelkov (27% odgovorov). Zanimiva pa je desna stran odgovorov, ki me je presenetila, da se navade nekaterih niso spremenile (22% odgovorov). Tako se mi zastavlja vprašanje: Ali so že pred tem živel zdravo in jim je za to mar, ali pa se s tem sploh ne obremenjujejo, ali pa imajo preprosto prenizke dohodke in o tem sploh ne morejo razmišljati? Za tiste, ki so odgovorili, da jim izvor živil ni pomemben (3% odgovorov), pa menim, da jim ni mar za slovenske kmetije, ki se s prodajo domačih živil preživljajo in večajo samooskrbo v Sloveniji. Ugotovila sem, da anketiranci spoštujejo lokalno pridelana, domača živila (75% je bolj pozornih na živila domačega izvora, ki jih prav tako kupujejo), torej imajo pozitiven odnos do slovenskih pridelovalcev.

Anketiranci so odgovorili tudi z oceno. Menijo, da se ljudje iz leta v leto bolj zavedajo zdravih, kakovostnih živil. Povprečna ocena na lestvici od 1 do 10 znaša 7,72. To pomeni, da se ljudje zavedajo, ampak še vedno ne povsem. Ta ocena bo zagotovo iz leta v leto naraščala, že zaradi vedno večjega ozaveščanja o tem, kako je zdrava prehrana pomembna. Podkrepitev te trditve se kaže v branju deklaracij na živilih (poreklo, hranilna vrednost). 71% anketiranih bere deklaracije, 25% ne bere deklaracij, 4% pa ta sploh ne zanima.

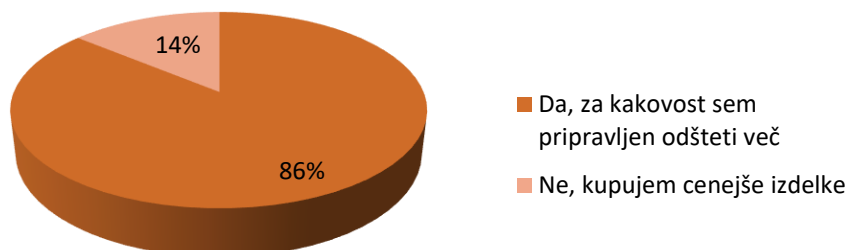
Ali je kakovost živil, ki jih pojedete, pomembna za vas in vaše zdravje?

Graf 6: Pomembnost kakovosti živil

Iz grafa razberemo, da je kar 85% anketiranim pomembna kakovost živil za njih in njihovo zdravje. 13% se odloči glede na trenutno situacijo. Le 2% kakovost živil ni pomembna za njihovo zdravje. Tako sem ugotovila, da je ljudem vendarle pomembna kakovost živil, ki jih pojedjo. V razmislek nam je lahko dejstvo, koliko je na drugi strani slabo kakovostnih živil je moč najti v prodajalnah (uvožena živila, prepeljala na tisoče kilometrov v naše kraje, uporaba antibiotikov za hitro rejo in škropil za obstoj živil) in v raznih restavracijah.

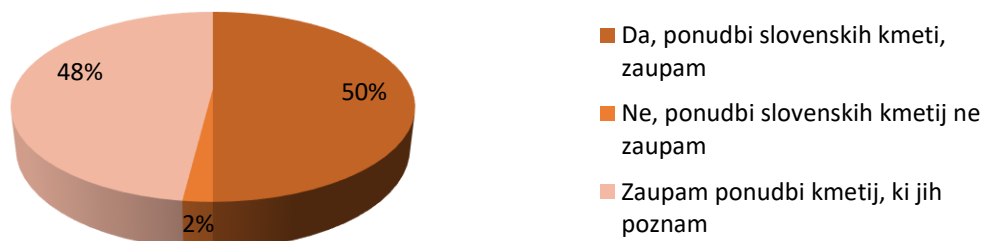
Ali ste za kvalitetnejša živila pripravljeni odšteti več denarja?

Graf 7: Kvalitetnejša živila v razmerju s ceno

Iz grafa razberemo, da je 86% anketirancev pripravljeno odšteti več denarja za kvalitetnejša živila. 14% kupuje cenejše izdelke. Tako lahko sklepam, da si nekateri tudi ne morejo privoščiti dražjih izdelkov, ki bi bili na primer primernejši za njihovo zdravje. Menim, da v kolikor so pripravljeni odšteti več denarja za kvalitetna živila, bi lahko kupovali domače izdelke preverjenih kmetov in tako pripomogli k večji samooskrbi. Vsi anketirani spodbujajo slovenske kmetije. 65% anketirancev jih tudi kupuje domača živila, 35% pa ne. Zanimivo bi bilo raziskati, zakaj ne kupujejo slovenskih živil. Želela sem tudi preveriti, kakšen delež je slovenskih živil se prodaja v posamezni trgovini (Mercator, Interspar, Hofer, Tuš, Jager), kjer nakupuje največ ljudi, vendar so podatki zasebni in do njih nisem imela dostopa. Omenjene trgovine pa kmetije spodbujajo k sodelovanju. To je še ena iztočnica, kjer lahko tržimo živila posredno. Pri tem vprašanju bi se zagotovo pojavila odstopanja v posameznih regijah po Sloveniji.

Ali zaupate ponudbi slovenskih kmetij in njihovemu nadzoru z inšpekcijami, ali raje kupujete v trgovinah, kjer zagotavljajo obvezne higienske preglede?

Graf 8: Anketiranci in njihovo zaupanje do slovenskih kmetij

50% anketirancev je odgovorilo, da ponudbi slovenskih kmetij zaupa, 48% jih je odgovorilo, da zaupa samo ponudbi kmetij, katere pozna. 2% anketirancev pa ponudbi ne zaupa. Možno je, da so doživeli kakšno neprijetno izkušnjo. Tu bi lahko rešili problematiko nezaupanja strank do kmetij, ki jih ne poznajo, s pomočjo promocij, ozaveščanja ljudi ali morebitnega seznama, katere kmetije so uspešne (cenitve – odnos, kvaliteta, ocena strank, priznanja...).

Povzetek: Z analizo ankete sem ugotovila, da se ljudje že zavedajo pomena lokalno pridelane, domače hrane. Še vedno pa ostaja neko nezaupanje do kmetij. Še vedno jih največ nakupuje v trgovinah. Menim, da se bodo ljudje morali bolj zavedati domačih izdelkov, saj če jih ne bodo kupovali, bodo kmetije še bolj propadale, posledično pa bo še manjša samooskrba. Posledično se bo uvoz izdelkov povečal, kvaliteta pa se bo zmanjšala. To bi lahko imelo katastrofalne posledice za državo. Pri tej hipotezi sem želela pridobiti tudi informacije iz trgovin, vendar mi jih zaradi zasebnosti niso smeli posredovati. Izvedeti sem želela, kako se prodajajo lokalni izdelki in kolikšen je delež živil lokalnega, domačega izvora. Po analizi stanja na tržišču sem ugotovila, da so potrošniki vedno bolj pozorni na slovensko poreklo. Na potrošnika in osveščenost vplivajo mediji in trgovine z njihovimi programi (npr. Kupujemo domače, Izbrana kakovost Slovenije ...). V primerjavi z Avstrijo lahko trdim, da Slovenci premalo cenijo domače, kvalitetne izdelke. Poznam tudi primer iz lastne prakse. Vsako leto pride k nam stranka iz Nemčije, ki nakupi klobase in bučno olje še za sosede. Med pogovorom lani, v mesecu maju, je stranka dejala, da se jim ni težko peljati na več 10km oddaljeno kmetijo, da dobijo domače izdelke. Prav tako nas je lani v mesecu maju preko KGZS zavod Ptuj obiskal kmet iz Francije, ki se ukvarja z govedorejo. Povedal je, da se tam kmetije povezujejo in temu ustrezno se odzivajo kupci.

Drugo hipotezo sem delno potrdila in delno ovrgla.

4.3 Kmetije v Sloveniji imajo slabša izhodišča in možnosti za obstoj in razvoj, kot pa kmetije v sosednji Avstriji (H3)

Hipotezo št. 3 sem dokazovala z intervjujem, analizo podatkov in s sodelovanjem s KGZS

Povzetek intervjuja

S Polono sva se spoznali med poletnim počitniškim delom na Agra sejmu v Gornji Radgoni. Sama sem delala za KGZS, ona pa je pri njih opravljala prakso. Tako sva izmenjali ogromno

informacij v zvezi s kmetijstvom. Zanimalo me je njeno mnenje in konkretne informacije v zvezi s kmetijstvom v Avstriji.

Polona prihaja iz Šenčurja pri Kranju. Izobražuje se na Dunaju, kjer študira iz smeri kmetijstva. Za izobraževanje v tujini se je odločila zaradi znanja nemškega jezika, drugačnega znanja in novih izkušenj.

Doma imajo kmetijo, kjer se ukvarjajo s pertuninarstvom in prašičerejo. Za slovenske razmere imajo precej veliko kmetijo, saj imajo nekaj 1000 kokoši in prašiče pitance. Te prodajajo mesarjem in drugim kmetom za nadalno rejo. Jajca prodajajo preko avtomatov in v trgovinah Mercator ter v raznih gostilnah. Prav tako kot na naši kmetiji sta njena starša zaposlena doma na kmetiji, kjer jima pomaga vsa družina. Imajo tudi dobro znanje, saj so vsi izobraženi v šolah za smer kmetijstva, kar je dandanes zelo pomembno.

Sama meni, da je položaj kmetov v Sloveniji veliko težja kot v sosednji Avstriji. Meni, da je razlog v slovenskih potrošnikih, ki redko preverjajo izvor živil. Neskladnost v njihovih odgovorih sem zasledila tudi, kar že kaže na njihovo neiskrenost. Pravi, da so potrošniki v Avstriji na tem področju izredno natančni in kupujejo po večini le avstrijske izdelke, s tem pa podpirajo avstrijske pridelovalce.

Prav tako meni, da se kmetije v Avstriji pogosteje in uspešneje združujejo. Popolnoma obratno sliko vidimo v Sloveniji. Npr. Združenje predelovalcev mesa, ki je sprva še delovalo, kasneje pa se je pojavilo medsebojno zavidanje. Tako tudi Polona govori iz lastnih izkušenj, da je v Sloveniji zaenkrat nepredstavljivo, da bi si več kmetov skupaj kupilo kmetijsko mehanizacijo, kar pa je v Avstriji del vsakdana. Pravi, da bi bilo potrebno veliko izboljšav pri promociji slovenske hrane, saj programi niso popolnoma dodelani. Velik problem v Sloveniji je ta, da lahko živali, ki niso bile vzrejene v Sloveniji nosijo oznako izbrana kakovost, domače ipd.. To je po mnenju mnogih kmetij nedopustno in ponižno za domačega kmeta, ki se trudi za preživetje, da bi preživel. Posledično gre za zavajanje potrošnikov in porast nezaupanja do slovenskih kmetij. Polona poudarja tudi problem v slabi izobraženosti slovenskih kmetov.

Kmetije so v Avstriji prav tako zelo raznolike kot v Sloveniji. Na gorskem delu so kmetije manjše, kjer se ukvarjajo predvsem z govedorejo. Polona navaja: »Od tam prihajajo v Avstriji zgodbe o zelo dobri povezanosti kmetov – npr. Kitzbühler Bergbauern Heumlich, ki kmetom omogoča prodajo v večje trgovske verige, za katere imajo drugače premajhno proizvodnjo«. (P. Globočnik, osebna komunikacija, 20. februar 2018)

Ko sem jo povprašala o tem, zakaj slovenske kmetije izginjajo, je odgovorila, da »je to zaradi nizkih cen izdelkov in zaradi veliko dela na kmetijah, ravno za to se mladi več ne odločajo za prevzem kmetij«. (P. Globočnik, osebna komunikacija, 20. februar 2018) Število kmetij se ne manjša samo v Sloveniji, ampak po vsej Evropi. Sklepamo lahko torej, da se samooskrba na splošno v Evropi manjša. Vprašanje časa je, kdaj bodo kmetije začele množično izginjati.

»Slovenci prepogosto mislimo, da je v Avstriji vse bolje, pa temu ni vedno tako. Slovenske kmetije so pogosto zelo moderne in se z lahkoto kosajo s kmetijami v tujini, kar avstrijskim kmetom prinese prednost v povezovanju«. (P. Globočnik, osebna komunikacija, 20. februar 2018). Tako kot sem omenila, je miselnost Slovencev drugačna od Avstrijcev. Polona še doda: »čepprav se povezovanje skuša podpreti z razpisi, se kmetje zanje ne zmenijo«. (P. Globočnik, osebna komunikacija, 20. februar 2018) Pravi, da se ji zdi smiselno, da so (avstrijske) subvencije nižje (kot slovenske, saj tako kmetije denar investirajo bolj premišljeno).

Polona je vključena tudi v Zvezo slovenske podeželske mladine, kjer večkrat pomaga pri izvedbi projektov. To se ji zdi izrednega pomena, saj meni, da smo mladi tisti, ki bi morali predstavljati in promovirati slovenske izdelke in kmetijstvo. (P. Globočnik, osebna komunikacija, 20. februar 2018). Po drugi strani se ji zdi pomembno, da s svojimi izleti in srečanji povezujejo kmete in tako poskrbijo za izmenjavo izkušenj.

Tako sem ugotovila, da ima Polona podobne izkušnje in informacije, kot jih imam sama. Ta intervju je podkrepil analizo vseh statističnih podatkov, ki so prikazani v nadaljevanju.

Slika 2: Polona Globočnik.

(„Društvo VTIS - Objave“, 2017)

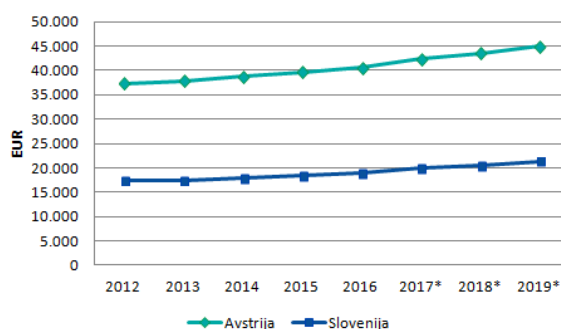
4.3.1 Analiza podatkov raziskave:

Neto plača v Avstriji znaša 2114€, v Sloveniji pa 1007€. Plače so v Avstriji višje, zato je tudi raven življenja višja v primerjavi s Slovenijo. Tako sklepam, da si lahko Avstrijci privoščijo več in boljše materialne dobrine, posledično tudi več nakupujejo.

(„Davki v Sloveniji v primerjavi z drugimi članicami EU“, 2015)

V letu 2016 je Avstrija zabeležila rast BDP v višini 1,6 % in BDP je znašal 348,3 mlrd EUR. V letu 2017 je napovedana 2 % rast, v letu 2018 naj bi rast znašala 1,7 %, v letu 2019 pa 1,4 %.

Primerjava gibanja BDP na prebivalca (grafični prikaz)

Graf 9: Primerjava gibanja BDP

(„Pregled gospodarskih gibanj v državi Avstriji“, 2017)

Namen izračunavanja bruto domačega proizvoda je dobiti vpogled v gospodarsko aktivnost znotraj države, njen razvoj in stopnjo njene rasti. BDP je pravzaprav indikator zdravja ekonomije znotraj ene države. Posledično se z BDP-jem ocenjuje kakovost oziroma standard življenja v posamezni državi.

(„Finančni slovar: Bruto domači proizvod - BDP“, b. d.)

Osveščanje Avstrije o zdravi hrani

Z vsakim petim hektarjem kmetijskih površin na 20.000 kmetijah z organsko pridelavo je Avstrija na področju eko kmetijstva vodilna v Evropi.

Glede na delež površine za proizvodnjo bioloških izdelkov je Avstrija bio država številka ena v Evropi. Več kot 20.000 kmetijskih gospodarstev proizvaja biološke izdelke, vsak šesti avstrijski kmet je bio pridelovalec. Že od leta 1995 zagotavlja pečat kakovosti visoko kakovost avstrijskih bioloških izdelkov. Poleg tega avstrijska podjetja veliko stavijo na regionalno poreklo in na aspekt zdravja.

(Austria, b. d.-a)

Tradicija in mednarodni uspehi

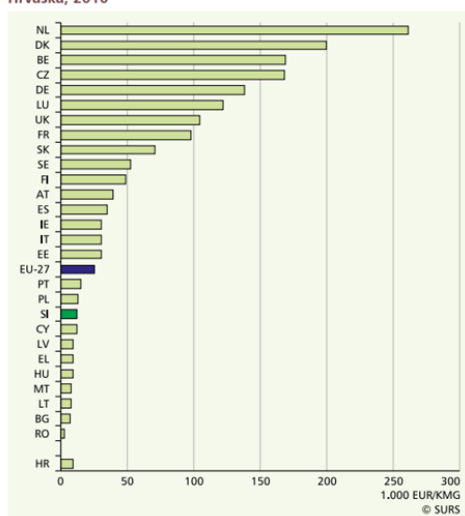
Potrošniki pričakujejo izdelke, ki krepijo zdravje, so naravni in okusni ter ne vsebujejo kemičnih sredstev za zaščito rastlin. Zaradi tega je 100% sledljivost proizvodne verige še posebej pomembna. Pomembna tema je tudi zdrava prehrana. Trend k vegetarijanskim in veganskim izdelkom, upoštevanje prehranjevanja z manj mastnimi izdelki, manj sladkorja in več bio živil ponuja avstrijskim podjetjem živilske veje nove priložnosti. Tudi področje embalaže bo ubralo novo pot.

(Austria, b. d.-b)

4.3.2 Primerjava podatkov Avstrije in Slovenije

Kratici: SI (Slovenija) AT (Avstrija)

Grafikon 12: Povprečni standardni prihodek na KMG, EU-27 in Hrvaška, 2010

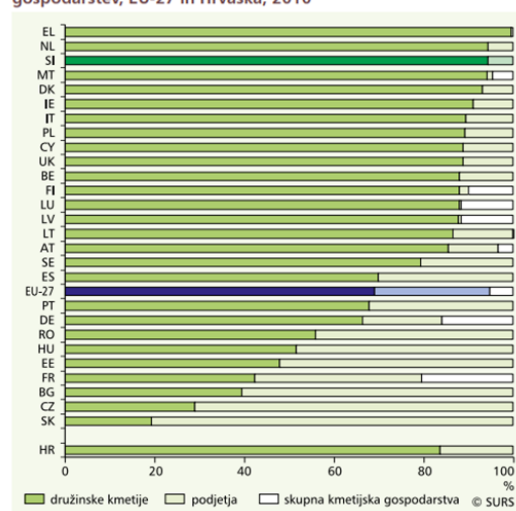

Graf 10: Povprečni standardni prihodek na KMG

(„kmetijstvo_EU.pdf“, b. d.)

Iz grafa razberemo, da je povprečni standardni prihodek na kmetijsko gospodarstvo v Sloveniji približno dvakrat manjši kot v Avstriji.

Grafikon 15: Površina KZU glede na pravni status kmetijskih gospodarstev, EU-27 in Hrvaška, 2010

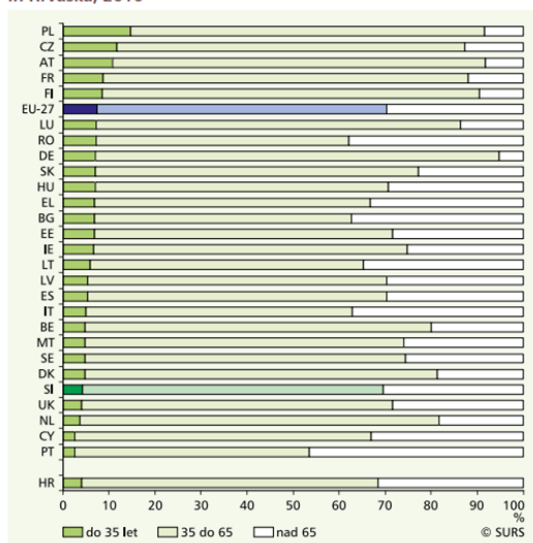

Graf 11: Površina KZU

(„kmetijstvo_EU.pdf“, b. d.)

Iz grafa razberemo, da je površina kmetijskih zemljišč v uporabi glede na pravni status kmetijskih gospodarstev v Avstriji približno 85% v lasti družinskih kmetij, v Sloveniji pa približno 95%. V Avstriji je več kmetijskih podjetij kot v Sloveniji.

Grafikon 38: Starostna sestava gospodarjev upraviteljev, EU-27 in Hrvaška, 2010

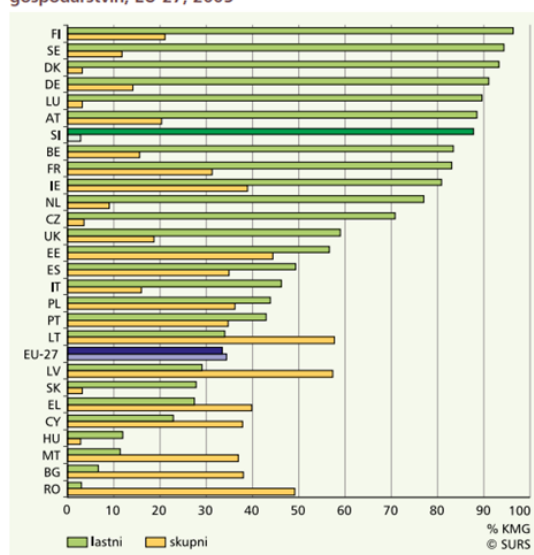

Graf 12: Starostna sestava gospodarjev upraviteljev

(„kmetijstvo_EU.pdf“, b. d.)

Iz grafa je jasno razvidno, da imamo v Sloveniji starejšo starostno sestavo gospodarjev upraviteljev kot v Avstriji.

Grafikon 48: Uporaba lastnih in skupnih traktorjev na kmetijskih gospodarstvih, EU-27, 2005

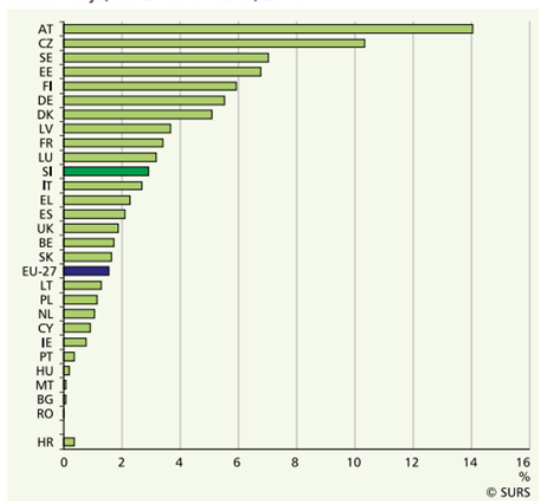

Graf 14: Uporaba lastnih in skupnih traktorjev

(„kmetijstvo_EU.pdf“, b. d.)

Iz grafa razberemo, da je v Sloveniji skoraj 90% traktorjev na kmetijskem gospodarstvu lastnih, skupnih pa malo. V Avstriji pa je delež skupnih traktorjev 20%.

Grafikon 41: Kmetijska gospodarstva z ekološkim načinom kmetovanja, EU-27 in Hrvaška, 2010

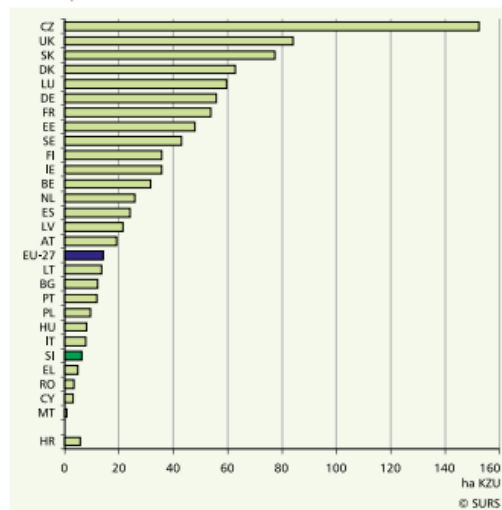

Graf 13: Ekološki način kmetovanja

(„kmetijstvo_EU.pdf“, b. d.)

Avstrija ima največji delež kmetijskih gospodarstev z ekološkim načinom kmetovanja. V Sloveniji se ukvarja z ekološkim načinom le 3% KMG.

Grafikon 3: Povprečna velikost KMG po površini KZU, EU-27 in Hrvaška, 2010

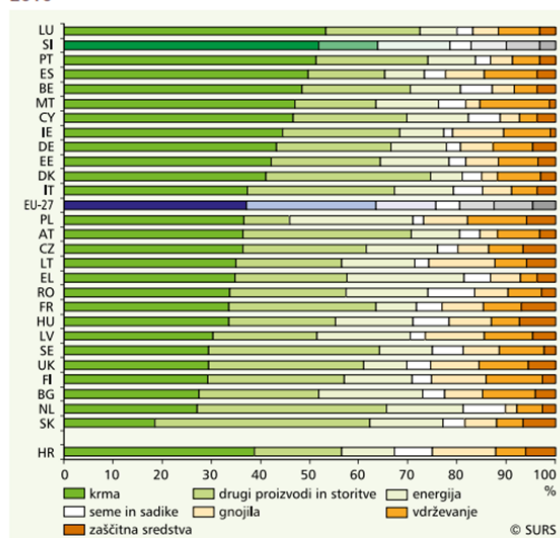
Graf 15: Povprečna velikost KMG

(„kmetijstvo_EU.pdf“, b. d.)

Iz grafa razberemo, da so povprečna kmetijska gospodarstva v Avstriji velika približno 20 ha, v Sloveniji pa dobrih 5 ha.

Grafikon 52: Struktura stroškov¹⁾ v kmetijstvu, EU-27 in Hrvaška, 2010

1) Zajema stroške proizvodov in storitev, ki jih kmetijska gospodarstva kupijo izven kmetijstva, kot tudi proizvode, ki so proizvedeni in uporabljeni na KMG, kot npr. krma.
Vir: Eurostat, preračun SURS

Graf 16: Struktura stroškov

(„kmetijstvo_EU.pdf“, b. d.)

Graf prikazuje strukturo stroškov. Iz grafa je razvidno, da je v Sloveniji krma za približno 10% dražja kot v Avstriji. Drugi stroški proizvodov in storitev predstavljajo približno 35% vseh stroškov, v Sloveniji pa slabih 20%. V Sloveniji je energija malenkost dražja. Stroški semen in sadik so približno enaki. Gnojila v Avstriji predstavljajo manjšo strukturo stroškov. V Avstriji je nekoliko dražje vzdrževanje, zaščitna sredstva pa imajo podobno strukturo. Tako sem ugotovila, da je povprečna struktura stroškov v Sloveniji malo višja kot v Avstriji.

Povzetek: Po vseh podatkih, ki sem jih prejela, sem analizirala sem ugotovila, da imata tako Slovenija kot Avstrija majhne in velike kmetije. Čeprav je v Sloveniji veliko sofinanciranja, se jih kmetje ne poslužujejo, kar lahko navežemo na slišano v prispevku. Slovenci se včasih brezglavo podajo v sofinanciranje in kasneje zaidejo z dolgoletne visoke kredite. Tako kot je omenila Polona, bi se slovenski kmetje uspešneje povezovali po vzoru Avstrijcev in tako bili pogoji za delo lepši in lažji.

Ugotovila sem, da ima Slovenija slabše možnosti za uspehe in poslovanje, kot sosednja Avstrija. Podatki, ki to dobro prikažejo so razvidni v vseh tabelah in grafih, ki sem jih sproti opisala.

Tretjo hipotezo sem potrdila.

5 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sem raziskovala področje kmetijstva, podjetništva, navad potrošnikov in primerjavo mednarodnih podatkov. Zanimalo me je, kakšni so primeri dobrih praks – uspešnih kmetij, kakšen odnos imajo potrošniki do živil domačega, lokalnega izvora in kakšne so razmere v Sloveniji v primerjavi z Avstrijo. Prav zaradi tega sem se lotila različnih metod raziskovanja, kot je anketiranje, intervju, zbiranje in analiza podatkov.

Kmetije bi bilo potrebno neposredno spodbujati in jim svetovati kako delati, jih izobraževati v smeri podjetništva, saj bi jim tako veliko pomagali. Če potrebujejo kakršnokoli informacijo, se lahko obrnejo na KGZS, kjer jim bodo z veseljem svetovali in pomagali pri prav vsem. Menim, da sem našla dovolj dobrih primerov za dokaz, da imajo kmetije, ki gredo v podjetniško smer, možnosti obstoja in razvoja. Prvo hipotezo sem potrdila.

Menim, da bi bilo potrebno v Sloveniji uvesti preverjanje, katera živila so pravzaprav 100% slovenska, saj tukaj obstaja velika vrzel. Prav to razburi največ kmetij, ki posledično obupajo. Predlagam, da bi uvedli novo imenovano področje v prehranskem svetu, ki bi zagotavljalo kmetijam z domačimi izdelki, svoje področje, kjer bi lahko prodajali pod eno blagovno znamko. Kriteriji bi morali biti strogo nadzorovani. Do odstopanj ne bi smelo prihajati. Živila, ki so le prepakirana v Sloveniji tako ne bi smela nositi oznake slovensko. Tako bi stranke prepoznale izvor izdelkov, tudi če bi bilo prodani posredno. Posledično bi se izboljšalo zaupanje v kmetije. Avstrijec se kakovosti zaveda, če pa je razlog v nižjih plačah, bi se dostopnost izdelkov v Sloveniji oz. cene izdelkov morale prilagoditi potrošniku. Na tak način bi država sama zagotavljala večjo samooskrbo z žibili.

Moje predvidevanje o tem, da se ljudje zavedajo kakovosti domačih, lokalno pridelanih živil, se je tako razblinilo. Ljudje se še vedno premalo zavedajo tega pomena. Tudi sama bom v bodoče ozaveščala ljudi in jih spodbujala h kupovanju domačih izdelkov. Drugo hipotezo sem delno potrdila.

Pri tretji hipotezi sem potrebovala kar nekaj časa, da sem prišla do zelenih rezultatov. Ugotovila sem, da je podatek, da imajo kmetje v Sloveniji slabše možnosti kot Avstrijske, resničen. Tudi sama sem bila najprej prepričana, da so pogoji zagotovo podobni. Po analizi pridobljenih podatkov pa sem ugotovila, da so v Avstriji boljši pogoji. Tretjo hipotezo sem potrdila.

Ob raziskovanju in pisanju naloge sem ugotovila, da je kmetijstvo in podjetništvo povsem povezano. Je tudi zelo obširna tema, ki je ne moremo docela raziskati, saj je preobširno. Kljub temu se mi je med vso analizo in zbiranjem podatkov uspelo prebiti do ciljev. Ob tem sem se naučila veliko novega, pridobila sem nova znanja komuniciranja in se seznanila s tem, kaj vse me čaka v prihodnosti. Naloga mi je pomagala, da sem spoznala, da želim nadaljevati z delom na domači kmetiji, ki jo bom preoblikovala. Upam, da bom vsaj tako uspešna kot primeri dobre prakse, ki sem jih spoznala. Ker pa sem pridobila veliko informacij, bom lahko prijateljem tudi svetovala in jih motivirala, kako dobro poslovati v kmetijstvu.

6 VIRI IN LITERATURA

24ur.com (16. januar 2018). *Katere so velike uspešne kmetije v Sloveniji?* [televizijski posnetek] Pridobljeno 23. februar 2018., od <https://www.24ur.com/novice/slovenija/katere-so-velike-uspesne-kmetije-v-sloveniji.html>

Austria, A. (b. d.-a). Bio živila- Panoge - Uvoz iz Avstrije - *Poslovni vodnik Avstrija - advantageaustria.org*. Pridobljeno 8. marec 2018., od http://www.advantageaustria.org/international/zentral/business-guide-oesterreich/importieren-aus-oesterreich/bio_organic-food/Uebersicht_Bio_Organic_Food.sl.html

Austria, A. (b. d.-b). Hrana/Brezalkoholne pijače- Panoge - Uvoz iz Avstrije - *Poslovni vodnik Avstrija - advantageaustria.org*. Pridobljeno 8. marec 2018., od http://www.advantageaustria.org/international/zentral/business-guide-oesterreich/importieren-aus-oesterreich/nahrungsmittel_softdrinks/Uebersicht_Nahrungsmittel_Softdrinks.sl.html

Austria, A. (b. d.-c). Kmetijstvo- Panoge - Uvoz iz Avstrije - *Poslovni vodnik Avstrija - advantageaustria.org*. Pridobljeno 8. marec 2018., od http://www.advantageaustria.org/international/zentral/business-guide-oesterreich/importieren-aus-oesterreich/agrarwirtschaft/Uebersicht_Agrarwirtschaft.sl.html

Davki v Sloveniji v primerjavi z drugimi članicami EU. (27. januar 2015.). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://www.saop.si/poslovne-informacije/novice/razno/kako-visoki-so-davki-v-sloveniji-v-primerjavi-z-drugimi-clanicami-eu/>

Društvo VTIS - Objave. (30. december 2017). Pridobljeno z dovoljenjem. 8. marec 2018., od <https://www.facebook.com/dvtis/photos/t.1801279613/942341049224505/?type=3&theater>

Finančni slovar: Bruto domači proizvod - BDP. (b. d.). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://www.financnislovar.com/definicije/bruto-domaci-proizvod.html>

Gospodarska tranzicija v Sloveniji (1990-2004). (b. d.). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://www.sistory.si/hta/tranzicija/index-vpni.php?d=prestrukturiranje-gospodarstva.html>

Gospodarske panoge Avstrije. (junij, 2017). Pridobljeno 8. marec 2018., od https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Podatki_o_drzavah/Avstrija/Gospodarske_panoge_4655.aspx

JAVNI POZIV lokalnim pridelovalcem in predelovalcem kmetijskih pridelkov/izdelkov za sodelovanje v projektu „JEM DRUGAČE, JEM DOMAČE!“ | Občina Kidričevo | MojaObčina.si. (26. februar 2018). Pridobljeno 8. marec 2018., od

<https://www.mojaobcina.si/kidricevo/novice/obvestila/javni-poziv--lokalnim-pridelovalcem-in-predelovalcem-kmetijskih-pridelkovizdelkov--za-sodelovanje-v-projektu-jem-drugace-jem-domace.html>

Kmetija Vizjak - Objave. (22. oktober 2017). Pridobljeno z dovoljenjem. 8. marec 2018., od <https://www.facebook.com/kmetijaVizjak/photos/a.891934577559796.1073741827.891921587561095/1493794507373797/?type=3&theater>

kmetija.pdf. (b. d.). Pridobljeno od <http://www.stat.si/dokument/1163/kmetija.pdf>

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije > Dopolnilne dejavnosti. (b. d.). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://www.kgzs.si/qv/kmetijstvo/dopolnilne-dejavnosti.aspx>

Kmetijstvo. (16. januar 2018). V *Wikipedija, prosta enciklopedija.* Pridobljeno 14. 2. 2018., od <https://sl.wikipedia.org/w/index.php?title=Kmetijstvo&oldid=4758917>

Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo. (b. d.). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/11>

kmetijstvo_EU.pdf. (b. d.). Pridobljeno od http://www.stat.si/doc/pub/kmetijstvo_EU.pdf

Predstavitev gospodarstva Avstrije. (marec, 2018). Pridobljeno 8. marec 2018., od https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Podatki_o_drzavah/Avstrija/Predstavitev_drzave_4041.aspx

Pregled gospodarskih gibanj v državi Avstriji. (avgust, 2017). Pridobljeno 8. marec 2018., od https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Podatki_o_drzavah/Avstrija/Pregled_gospodarskih_gibanj_4042.aspx

Slovar slovenskega knjižnega jezika - izid poizvedbe. (b. d.-a). Pridobljeno 8. marec 2018., od http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=lokalen&hs=1

Slovar slovenskega knjižnega jezika - izid poizvedbe. (b. d.-b). Pridobljeno 8. marec 2018., od http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=doma%C4%8D&hs=1

Slovar slovenskega knjižnega jezika - izid poizvedbe. (b. d.-c). Pridobljeno 8. marec 2018., od http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=%C5%BEivilo&hs=1

Tabela. (b. d.-a). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

Tabela. (b. d.-b). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

Tabela. (b. d.-c). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

Tabela. (b. d.-d). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

Tabela. (b. d.-e). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

Toti LAS. (6. februar 2018). Pridobljeno 8. marec 2018., od <http://toti-las.si/>

V Sloveniji je vedno manj kmetij. Kako bogat je slovenski kmet? (27. februar 2014). Pridobljeno 8. marec 2018., od <https://siol.net/novice/slovenija/v-sloveniji-je-vedno-manj-kmetij-kako-bogat-je-slovenski-kmet-321929>

Vizjak, M. (19. februar 2018). (1) Matic Vizjak - „*PREDSTAVITEV*“ *Chilli Wine SREDI AMSTERDAMA PRED...* Pridobljeno z dovoljenjem. 8. marec 2018., od <https://www.facebook.com/matic.vizjak.3/posts/2087929754565715?pnref=story>

7 PRILOGE

Priloga A - Anketa

Tudi kmetije so lahko uspešna podjetja

Pozdravljeni!

Sem Anja Babič, dijakinja 4. letnika iz programa ekonomski tehnik na Ekonomski šoli Ptuj. Pred vami je anonimni anketni vprašalnik, ki mi bo veliko pripomogel k moji raziskavi v tej nalogi. Zanj boste potrebovali manj kot 10 minut, zato vas vljudno naprošam, da ga izpolnite.

Že v naprej se vam zahvaljujem.

Vnesite svoje informacije:

Spol

Starost

Kraj

Stopnja izobrazbe

1. Kje najpogosteje kupujete živila?

- V trgovinah (Spar, Mercator, Hofer, Jager, Lidl ...)
- V specializiranih prodajalnah (pekarna, ribarnica, mesnica ...)
- Na tržnici
- Pri kmetih, na domu
- Preko spleta

2. Kako so se v zadnjem letu spremenile vaše nakupovalne navade? (več možnih odgovorov)

V trgovskih centrih sem bolj pozoren, da sežem po živilih domačega izvora

- Kupujem manj uvoženih izdelkov
- Moje navade se niso spremenile
- Izvor živil mi ni pomemben

3. Ali je kakovost živil, ki jih pojedete, pomembna za vas in vaše zdravje?

- Da
- Ne
- Odločim se glede na trenutno situacijo

4. Ali ste za kvalitetnejša živila pripravljeni odšteti več denarja?

- Da, za kakovost sem pripravljen odšteti več
- Ne, kupujem cenejše izdelke

5. Ali spoštujete lokalno pridelana, domača živila?

- Da, spoštujem
- Ne, vseeno mi je

6. Ali z nakupom domačih živil spodbujate slovenske kmetije, da prodajo svoja živila in tako večajo samooskrbo v Sloveniji?

- Da, spodbujam, vendar ne kupujem njihova živila
- Da, spodbujam in kupujem njihova živila
- Ne, ne spodbujam

7. Če spoštujete lokalno pridelana živila, mi prosim zaupajte, kje jih najpogosteje kupujete in katero vrsto? (sadje, zelenjava, mlečni izdelki, meso ...)

8. Menite da se ljudje iz leta v leto bolj zavedajo pomena zdrave, kakovostnih živil ali jim je za to vseeno?

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

Jim je vseeno

Se zavedajo

9. Ali berete deklaracije na živilih (poreklo živil, hranilna vrednost ...)?

- Da
- Ne
- Deklaracija me ne zanima

10. Ali zaupate ponudbi slovenskih kmetij in njihovem nadzoru z inšpekcijami ali raje kupujete v trgovinah, kjer zagotavljajo obvezne higienske preglede?

- Da, ponudbi slovenskih kmeti, zaupam
- Ne, ponudbi slovenskih kmetij ne zaupam
- Zaupam ponudbi kmetij, ki jih poznam

Priloga B - Intervju s Polono Globočnik

1. Predstavite se, kdo ste, od kod prihajate in kje se izobražujete?
2. Zakaj se izobražujete ravno v Avstriji?
3. Kako je s prakso ob izobraževanju?
4. Doma imate kmetijo. S čim se ukvarjate?
5. Kako velika je vaša kmetija? (približno)
6. Ali izdelke prodajate? Kje in komu?
7. Kako si doma porazdelite delo? Koliko vas živi na tej kmetiji? Koliko so stari vaši člani družine? Je kdo pri vas zaposlen?? Kakšno izobrazbo imajo vaši domači/zaposleni)?
8. Kaj menite, imajo kmetije v Sloveniji slabša izhodišča in možnosti za obstoj in razvoj kot v Avstriji?
9. Mislite, da imajo avstrijske kmetije boljše pogoje in možnosti za uspeh (lažje preživetje zaradi prodaje) kot slovenske kmetije?
10. Ali poznate katero avstrijsko kmetijo? (če ja, primer in s čem se ukvarjajo, jim uspeva? Je družinsko usmerjena, ali zaposluje dodatno delovno silo?)
11. Ali vidite kak razlog, zakaj slovenske kmetije iz leta v leto izginjajo – zapuščajo to dejavnost?
12. Kako je z izobrazbo kmetov in zaposlenih na kmetijah v Avstriji?
13. So avstrijske kmetije bolj napredne kot slovenske (trženje, opremljenost, znanje ...)?
14. Mislite, da Avstrijci bolj spoštujejo in cenijo domače pridelana živila kot Slovenci?
15. Poznate načine, kako država pomaga kmetom v Avstriji (subvencije, pomoč pri trženju ...)?
16. Ali ste vključeni v Zvezo slovenske podeželske mladine? Zakaj? Kaj tam počnete?

Priloga C - Vprašalnik podjetjem (ni raziskano)

VPRAŠALNIK - Tudi kmetije so lahko uspešna podjetja

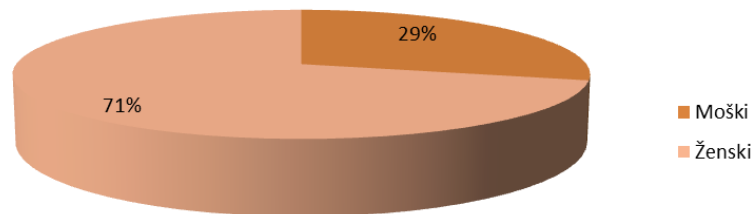
1. Kdaj ste začeli s programom _____ in kaj je bila pobuda zanj?
2. Ali se v zadnjih letih več povpraševanje po živilih slovenskega izvora?
3. Imate nekaj domačih dobaviteljev živil. Kako nadzirate kakovost le teh?
4. Kakšni so pogoji kmetij/dobaviteljev za poslovanje z Vami?

Primer: Kmetija se ukvarja s predelavo mesnih izdelkov iz svinjine. Vse imajo svoje (žita iz svojih njiv, pujske iz hlevske reje in predelujejo sami – različne vrste suhomesnatih in poltrajnih izdelkov, lahko bi prodajali tudi sveže meso). So družinska kmetija in imajo mnogo priznanj kakovosti. Kakšni bi bili pogoji poslovanja za njih, da bi prodajali svoje izdelke v vaših trgovinah, po kakšni ceni...

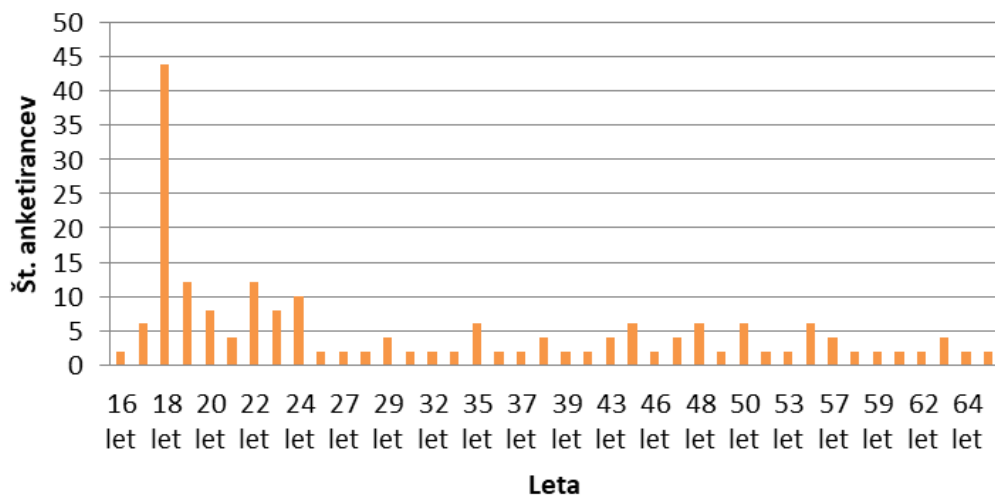
5. Zakaj se med kmetijami poraja vprašanje: «V trgovine ne bomo dajali naših izdelkov, ker nam bojo zbili ceno, mi bomo pa samo garali in delali masovno.»?
6. Ali so kupci pripravljeni odšteti več denarja za domače izdelke (in ne industrije)?
7. Ali se je z leti delež živil, ki so domačega porekla povečal v vaših trgovinah? Kolikšen je le ta (vseh domačih živil)?

Priloga D - analiza ankete (grafični prikaz)

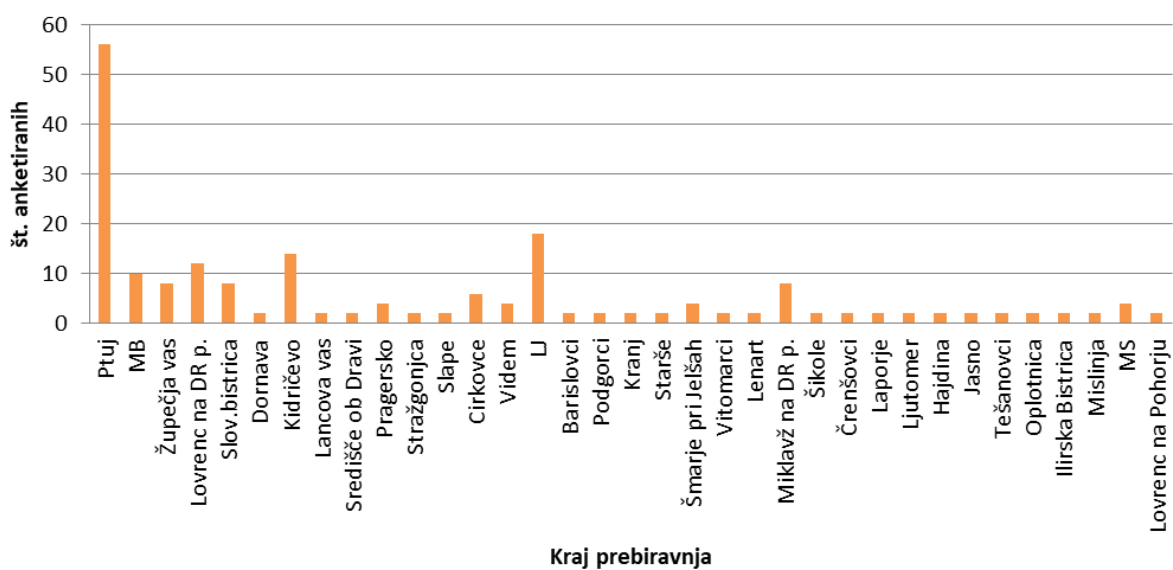
Spol anketiranih

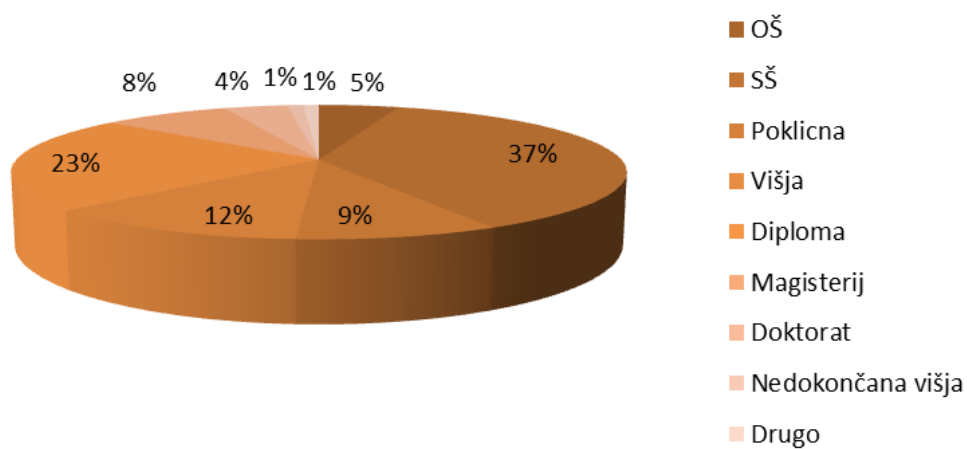
Starost anketiranih

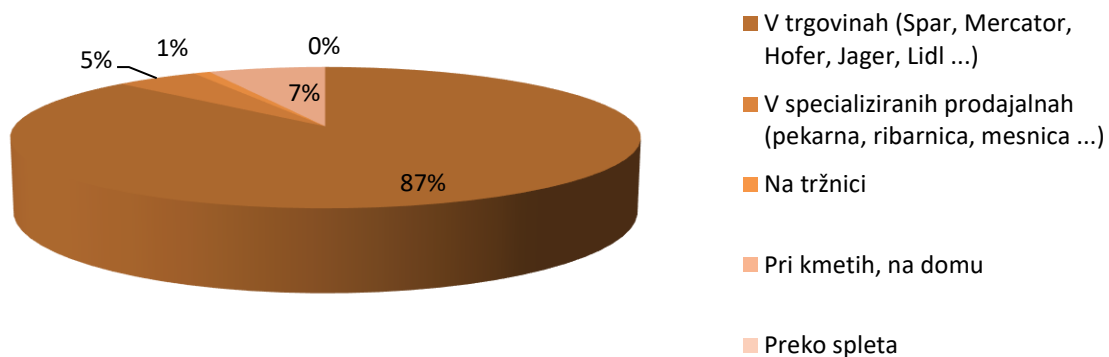
Lokacija anketiranih

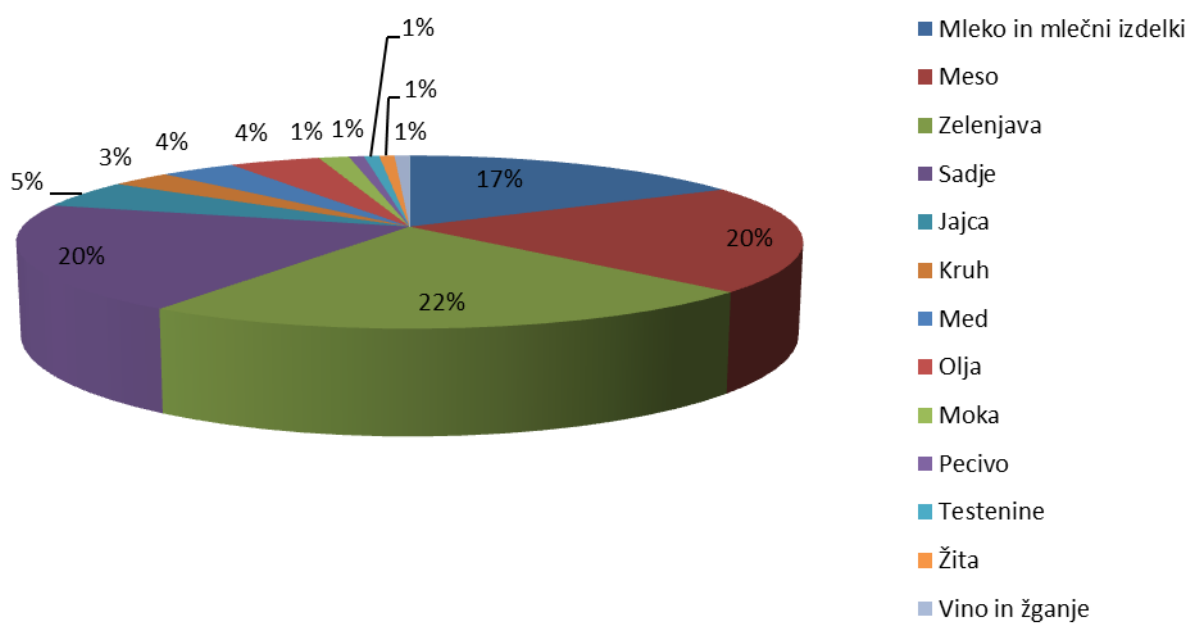
Stopnja izobrazbe anketiranih

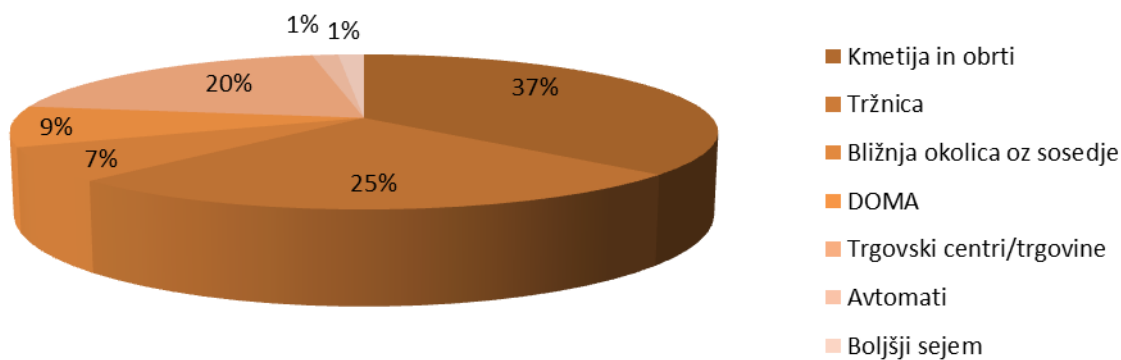
Kje najpogosteje kupujete živila?

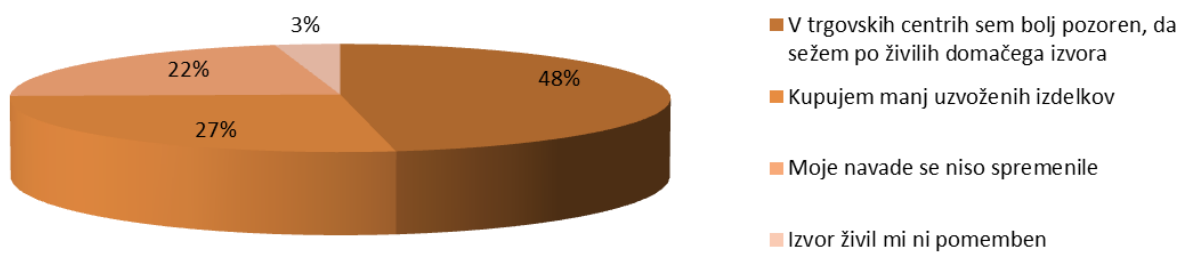
Katera živila kupujete?

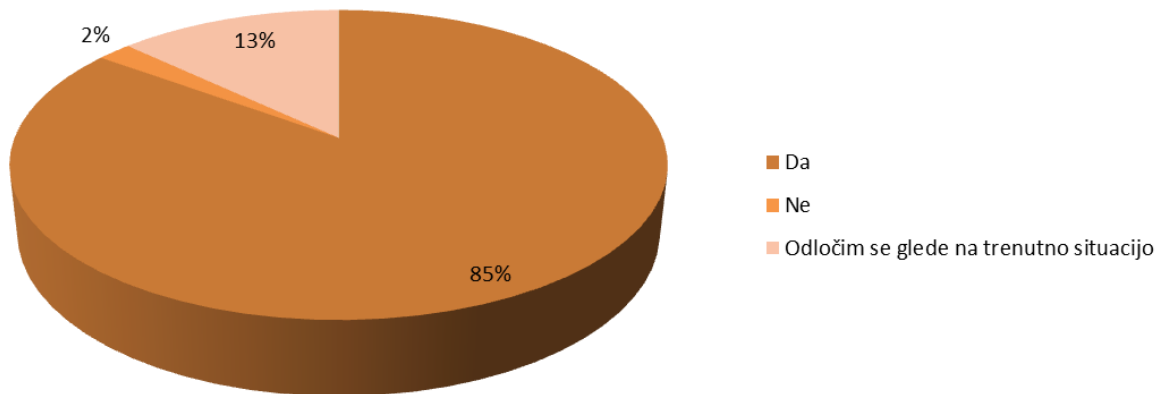
Kje najpogosteje kupujete lokalno pridelana živila?

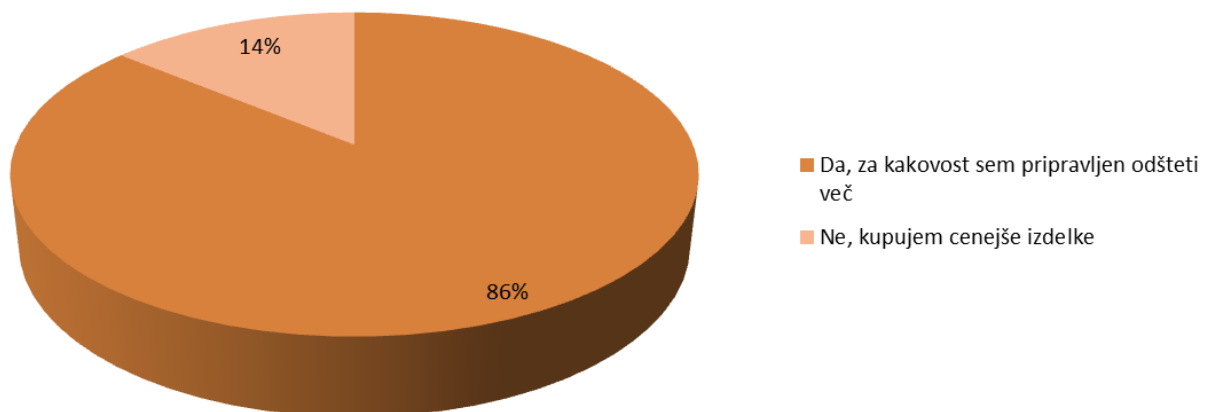
Kako so se v zadnjem letu spremenile Vaše nakupovalne navade?

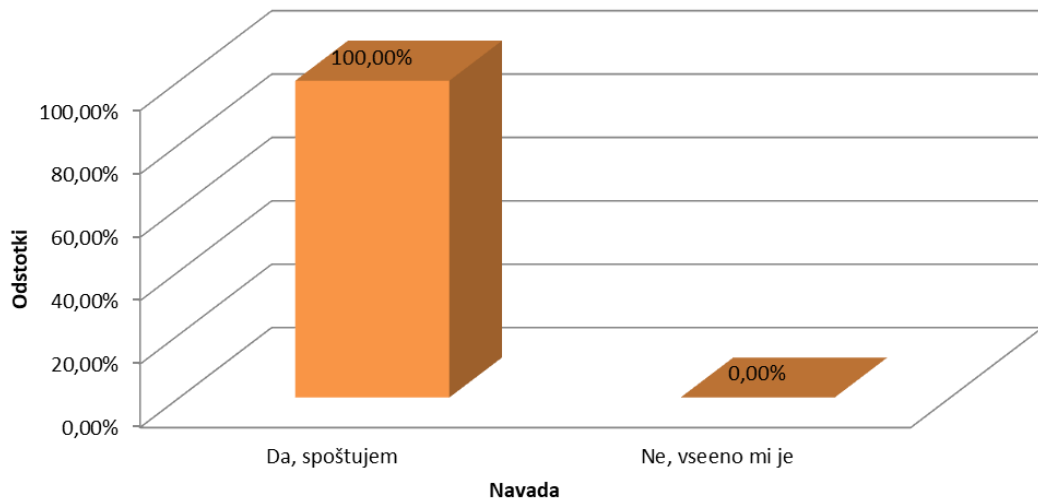
Ali je kakovost živil, ki jih pojedete, pomembna za Vas in Vaše zdravje?

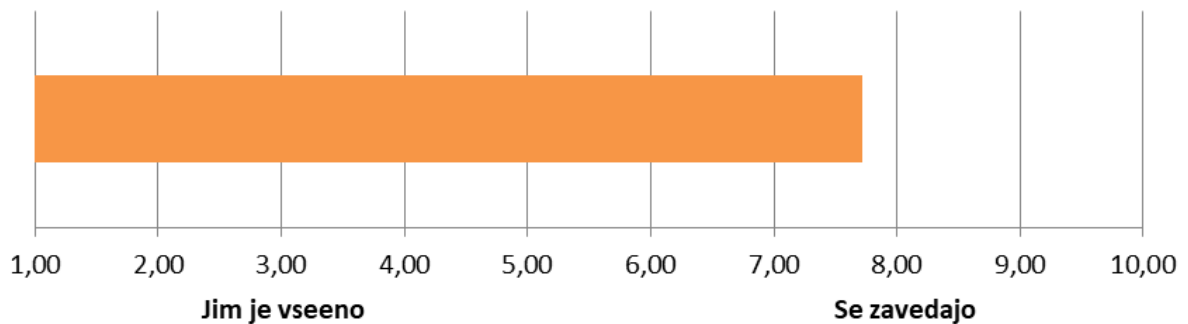
Ali ste za kvalitetnejša živila pripravljeni odšteti več denarja?

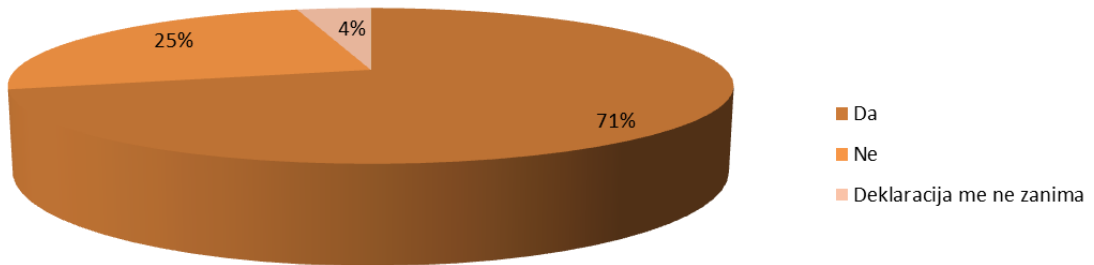
Ali spoštujete lokalno pridelana, domača živila?

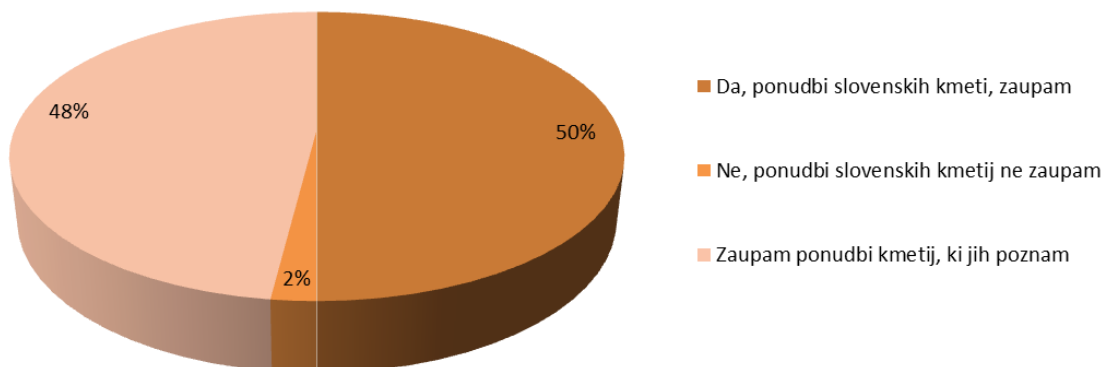
8. Menite da se ljudje iz leta v leto bolj zavedajo pomena zdrave, kakovostnih živil ali jim je za to vseeno?

Ali berete deklaracije na živilih (poreklo živil, hranilna vrednost ...)?

Ali zaupate ponudbi slovenskih kmetij in njihovem nadzoru z inšpekcijami, ali raje kupujete v trgovinah, kjer zagotavljajo obvezne higienske preglede?

Ali z nakupom domačih živil spodbujate slovenske kmetije, da prodajo svoja živila in tako večajo samooskrebo v Sloveniji?

